

Iz Butte, Mont.

(Posebna brzojavka Glas Narodu.)

V BUTTE, MONTANA, SE JE PRIPETILA NAJVEČJA NESREČA, KAR JIH JE BILO KDAJ V AMERIŠKIH BAKRENOROVH. — POŽAR V ROVU JE POVZROČIL KRATKI STIK. — REŠEVALCI SO ZAČELI TAKOJ Z REŠILNO AKCIJO. — DELA LE POČASI NEPREDUJEJO.

Butte, Mont., dne 10. junija. — Butte je danes pogrezen v žalost in mestne zastave so dvignene na poldroga. Povsod je opaziti čut obupa in žalosti.

Tekom celega dne so stale skupine možkih, žensk in otrok ter čakale z napeto pozornostjo ob vhodih v rudnike ter opazovale vsako truplo, ki je šlo svojo pot v mrtvašnico, v brezuspešnem naporu, da ugotovijo tega ali onega ljubljene, ki je izgubil svoje življenje v največji rudniški nesreči, kar se jih je kdaj pripetilo v tukajšnjem mestu.

Nesreča v Speculator rovu se je pripetila ob eni poldnevne v soboto. Povzročil jo je požar, nastal pri šest inčev debelem kablju iz svinca, katerega so rabili da prinaša električno moč k ventilatorjem. Kabel se je zvil skupaj in zmešal in tekot prizadevanj, da bi ga zopet uravnali, se je svinčena površina kabla odrgala od izoliranih žic ter prižgala smolnato snov, ki je prišla v stik s karbidno svetilko, katero je najbrže izgubil kak rudar, ki je prišel v rudnik.

Ta v visoki meri gorljiv material je zažgal tramovje v rudniku. Naenkrat se je vnel celi rov, in plin, ki je polnil ta rov ter v bližini se nahajajoče hodnike, je omotil nekako dvesto mož.

Kakorhitro so spoznali resnost požara, so spravili na dan vse ambulance in vse motorne voze, ki so bili na razpolago.

Tekom kratkega časa je bil na pozorišču nezgode slednji mestni zdravnik. Pozval jih je župan Malone. Obenem so tudi brzojavili za vladno pomoč.

Do poznega večera naslednjega dne so spravili na dan le triinšestdeset trupel ponesrečenih. To delo so izvršili uradniki in moške družbe, nahajajoče se v službi, vendar pa ni nobenega upanja, da bi spravili na dan še enega izmed sto in dvainšestdesetih mož, ki so pokopani v rovu.

Dočim je v tem času razburjenja težko natančno ugotoviti stvar, se vendar lahko priznava na podlagi poročil iz najboljših virov, da bo obsegal seznam izgub najmanj 200 ljudi.

Oficijelno število mož, ki so odšli na delo v dotični noči, je znašalo 415 mož. Strokovnjaki v rudniku izjavljajo, da ni skoraj nikakega upanja, da bo mogoče rešiti še katerega izmed ponesrečenih.

Možje so bili na delu v globini 7, 8, 18, 22, 24, 26, 28, 30, 32 in 35 stotin čevljev pod površino. Dogodke jutra značijo številna dejanja požrtvovalnosti, tekot katerih je bilo žrtvovanih več življenj — 220 rudarjev, ki so vsi člani krajevne varnostne lige, je takoj ponudilo svojo službo, in kolikor jih je bilo mogoče opremiti z varnostnimi čeladami, so šli v žarečo notranjost.

Drugi pa so pomagali zdravnikom pri njihovih naporih, da spravijo v življenje žrtve, katere so prinesli iz jame. Dva postajna stražnika sta bila popolnoma sežgana, ko sta skušala rešiti ljudi, nahajajoče se v globini 24 sto čevljev.

Kakorhitro je prišlo poročilo o ognju, sta stopila v vzpenjačo ter skušala dati strojniku signal, naj ju spusti navzdol. Signalni zvonec pa ni zvonil, kajti vrvi, ki ga je vodila do njega, je bila prežgana, in strojnik ni dobil tozadavnega signala. Ko je stala vzpenjača v rovu ter je čakal strojnik na znamenje zvonec, da dvigne vzpenjačo, so se približali plameni ter objeli oba moža kot podgani v pasti. Zgorele so jima roke in noge.

Dva izmed rudarjev, ki sta bila zakopana v rudniku, se imata zahvaliti za življenje izvanredni prisotnosti duha. Delala sta v globini 700 čevljev ter si odrezala zračno cev, pokrila svoji glavi s suknjami namočenimi v vodo in vsesavala zrak iz dotične cevi, dokler ju niso rešili ljudje, ki so jima prišli na pomoč.

Več ljudi, ki je delalo v globini osemnajsto čevljev, si je izvojevalo pot skozi petnajst inčev debeli konkret do Badger rova, odkoder so našli pot na varno.

Vsi ti rovi so tesno zvezani ter imajo spojilne rove, ki vežejo medsebojne glavne rove.

Rov Speculator je bil kupljen leta 1904 za nekako šest milijonov dolarjev od North Butte Mining Co.

Vspričo odškodninske postave, dobi vdova v slučaju, da je njen mož ubit, odškodnino v znesku \$4000. Odškodnina, ki jo bo treba plačati v tem slučaju, bo znašala nekako sedemsto tisoč dolarjev za smrtno slučaje in poškodbe.

Poročajo, da je izgubilo pri nesreči življenje nekako dvajset Avstrijcev. To je največja rudniška nesreča v ameriških bakrenorovih.

Matija Berkopec.

V. S. SIMS, poveljnik ameriškega brodomlja v nemški vojni zoni.

Otroški roparji.

Odpeljali milijonarjevega otroka. — Oče ni mogel dostaviti zahtevane odkupnine. — Otroci umorjen. — Storilci vjeti.

Springfield, Mo., 11. junija. — Pred nekaj dnevi so roparji odnesli 14 mesecev starega sina milijonarja C. J. Keeta ponoči iz stanovanja, ko sta bila oče in mati na plesu. Keet se je z avtomobilom peljal na odkazano mesto z denarjem, toda zaradi velikega naliva ni našel roparjev.

Pisali so mu potem še dvakrat, toda nikdar ni mogel najti roparjev, da bi jim plačal zahtevano svoto.

V soboto ponoči je šerif Webb našel na neki farmi v vodnjaku mrtvo truplo otrokova. Vjel je tudi pet osumljenih roparjev, — med njimi eno žensko. Ko so ljudje zvedeli, da so roparji vjeti, so se zbrali z vseh strani in so hoteli iztrgati šerifu roparje, da bi jih linčali.

Požrali so vse mostove, da bi preprečili šerifu pot. Vendar se mu je posrečilo po ovinkih priti v Stockton, kjer so ga zasledovalci došli in mu vzeli roparje.

Predno je Webb izročil roparje, mu je množica obljubila, da jih ne bodo prej linčali, dokler se ne prepričajo, da so zares krivi.

Piersolu, enemu izmed roparjev, so vrzeli okoli vratu vrvi in so ga vleкли v gozd. Tajil je vsako krivdo.

Obesili so ga na drevo toliko časa, da je bil ves črn v obraz. Spustili so ga zopet na tla in zopet je tajil in izjavil, da tudi drugi niso krivi zločina.

Nato so jettine zopet izročili šerifu, ki jih je odpeljal v ječo.

Slovenski base ball igralci.

V našem uredništvu se je večeraj oglašil g. Frank Lovshe, iz poznane clevelandške Lovshetove rodbine. Prišel je iz Lowell-a, Mass., kjer je igral base ball. G. Lovshe je po poklicu base ball igralec in je edini Slovenec, ki se bo vdeleževal tekme skozi pet mesecev. Jutri bo igral v New Haven, Conn., potem bo šel v države New York, Maine, Rhode Island itd.

Mlademu rojaku čestitamo in mu želimo mnogo uspeha.

Kitajska revolucija.

Uporniki pošljejo vladi ultimatum. — General Chang-hsum zahteva, da se parlament razpusti.

Peking, Kitajska, 10. junija. — General Chang-hsum, prejšnji guverner v provinci Anhwei, je prišel z več tisoč vojakov v Peking in je poslal vladi ultimatum ter zahteval, da se parlament razpusti v 48 urah.

Predsednik Li Yuan Hung je te zahteve zavrnil, dokler to ni v soglasju z ustavo. Člani parlamenta so svetovali predsedniku, da naj ne razpusti parlamenta, ker general Chang-hsum dela proti ustavi.

Predsednik Li Yuan Hung tudi ne mara brezpogojno resignirati.

Dinastija Mandžu je sporočila parlamentu, da ni v nikakršni zvezi z revolucionarno stranko, ki želi postaviti na prestol staro cesarsko rodovino.

Vojaški guvernerji so zahtevali, da se parlament razpusti, ko je vlada prejšnji mesec odklonila, da bi se napovedala Nemčiji vojna. Nieh Shiheun, vojaški guverner provincije Anhwei, je prejšnji teden izjavil, da je tudi on za to, da se razpusti parlament obenem pa ni za to, da bi general Chang-hsum z armado šel proti Pekingu. Ako pa bo šel, tedaj bo imel pri tem namen postaviti dinastijo Mandžu zopet na kitajski prestol.

Chang-hsu je prejšnji teden dopel s svojimi četami v Tientsin 70 milj pred Pekingom in priredili so mu v mestu kraljev sprejem. V Peking je poslal tri tisoč vojakov.

Potopljena ameriška ladja.

London, 11. junija. — Nemški podmorski čoln je potopil ameriško jadralnico "Magnus Manson", potem ko je moštvo zapustilo ladjo.

Španska min. kriza.

Madrid, Španija, 11. junija. — Kralj Alfonz je naprosil markiza Prieto, ki je resigniral s svojim kabineto, da bi še nadalje ostal ministrski predsednik. Obljubil je kralju, da bo o tem dal odgovor, ko se bo posvetoval s svojimi kolegi.

Vsi so mnenja, da bo Prieto ostal na svojem mestu, samo imenovan bo moral biti drug vojni

Iz Rusije.

Ranjenici zahtevajo vojno. — Parada za vojno. — Zahtevajo, da se car zapre. — Proti ameriškim socialistom

Petrograd, Rusija, 11. junija. — Delavski in vojaški delegati so danes naznanili, da bodo vsi Rusi, ki so se vrnili v Rusijo z namenom, da živijo v Rusiji in so bili poslani v domovino na željo ameriških socialistov, bodo takoj poslani na fronto.

Do tega sklepa so prišli, ker se je pokazalo v Vladivostoku, da so napravili ruski socialisti, ki so se ravo vrnili iz Amerike, velike nemire. Vrnivši se Rusi so se razpršili po mestu, kjer so kot guvernerji nastopili člani ameriške komisije in so svetovali, da se zaplenijo vse zaloge. Mornarji bojne križarke "Diana" so sprejeli resolucijo, ki zahteva, da se mora car z vso svojo družino zapreti v trdnjavo Kronstadt. Ako vlada temu ne vrgodi, bo križarka plula po Nevi in bo z oboroženo silo prisilila vlado, da izpolni to zahtevo.

Nemčija ni delovala samo na to, da se pride do separatnega miru z Rusijo, vendar je dajala navodila svojim vojakom, da se bratijo z rusko armado, temveč so izvrševali tudi trgovino. Ko je bilo bratenje v najlepšem tiru, so dobili nemški vojakovi od svojih ruskih "tovarišev" velike množine mila, kruha in platna.

Velika množica ranjenih in deloma okrevanih ruskih vojakov je večeraj demonstrirala po petrogradskih ulicah za nadaljevanje vojne. Pred vsemi so se v avtomobilih in vozovih vozili z razstavami vojakovi, ki niso mogli še hoditi. Demonstracija je napravila na občinstvo globok utis.

Veliki oporo ima ruska provizorična vlada pri kozakih. Njihov delegat v kmetiskem kongresu, M. Kuban, je izjavil, da kozaki priznavajo samo eno oblast, namreč provizorično vlado in ne podvržejo svoje moči samo nekaterim posameznikom. Kozaki ne bodo odrekli svoje pomoči vladi, ako jo zahteva.

Kozaki delegat je rekel, da so kozaki rekli samo eno besedo: "Idimo", ko je prišel med nje na agitacijskem potovanju Lenin, in šli so vsi.

Kmetijski kongres, ki zboruje v Novem Čerkasku, glavnem mestu donskih kozakov, so poslali brzojavno potrditev pozdrave ameriške, angleške, francoske in japonske poslaniku v Petrogradu in so jim zagotovili, da bodo storili vse v svoji moči, da premagajo sovražnika svobode in enakosti. Guvernerji na kongresu so povdarjali, da so donski kmetje v popolnem soglasju z donskimi kozaki.

Laška komisija.

Washington, D. C., 11. junija. — Laška komisija bo nastopila svoje potovanje proti zapadu jutri, v torek. Načrt je bil izdelan za prej. toda zaradi obolevnosti načelnika komisije, princa iz Udine. Da pa se bo mogla komisija premakniti v Italijo, bo odšla na potovanje brez princa. Šli bodo v Atlanta, Birmingham, New Orleans po dolini reke Mississippi v Chicago in potem v New York.

V komisiji se nahaja tudi iznajditelj brezžičnega brzojave Guglielmo Marconi, ki bi se rad hitro vrnil v Italijo, da bo dejansko preskušil svojo iznajdbo proti podmorskim čolnom.

Norveška komisija.

Kristiania, 10. junija. — List "Aftenposten" poroča, da bo tudi Norveška poslala v Ameriko komisijo, da se bo dogovorila z ameriško vlado o preživljanju Norveške. V komisiji bo polarni raziskovalec dr. Fritjof Nansen. Thrane Holst in J. Baumann.

Perahingov štab na Francoskem.

Boulogne-sur-Mer, Francija, 10. junija. — Del častnikov Perahingovega štaba je prišel tučam in je pričel pripravljati vse za ameriško armado, ki bo padla na francosko.

Samozavest Bolgarske.

Bolgarska mora vdreti na Grško. — Uspešna ofenziva proti zavezniški armadi se more pričeti takoj.

Berlin, Nemčija, 11. junija. — Bolgarski ministrski predsednik Radoslavov je imel razgovor s častniškim poročevalcem nekega berlinskega lista in je izjavil sledeče:

— Ni namen naše politike, da bi ponesli vojno v grško ozemlje. Teptanje mednarodnega prava po zavezniških na Grškem nas nikakor ne podžiga.

Akoravno so zavezniški prisilili Grško, da je odpoklicala svoje zastopnike iz centralnih držav, vendar gojimo globoko čustvo prijateljstva do Grške, ki je ostala zvesta svojemu kralju.

Ako tudi ne prijememo nikake ofenzive v tej smeri, vendar gledamo v bodočnost v popolnem zupanju. Naše stvari se razvijajo same od sebe, ravno tako dobro stojimo proti Rusom. Dobro smo obveščeni o vseh ruskih zadevah, ki so bolj zmešane kot se pa priznava. Od te strani nam ne preti nikaka nevarnost.

Na vprašanje, kaj Bolgarija z ozirom na Rumunsko, je Radoslavov odgovoril:

— Bolgari zahtevamo samo ono ozemlje, kjer se govori bolgarskim. Dobrudža pripada nam in bila nam je silom odvzeta v miru v Bukareštu. Mi vedno zahtevamo da se vrnejo naši državni ona ozemlja, v katerih se govori bolgarskim jezik. Ako se sprejme načelo, da si narodi sami odločijo, kam hočejo pripadati, potem bodo kraji v Makedoniji, kjer se govori bolgarskim in Dobrudža, pripadali Bolgariji.

Minister je izjavil da je ekonomska situacija v Bolgariji zadovoljiva in letina v Bolgariji in Srbiji bo ena najboljših v zadnjih letih.

Japonska in Kitajska.

Japonska pošlje čete na Kitajsko. — "Da varuje svoje interese." — Kitajska bi se rada otresla Japonske.

Washington, D. C., 11. junija. — Japonska je poslala svoje čete na Kitajsko. — "da varuje svoje interese".

To poročilo, katero je prejela washingtonska vlada, sicer ni uradno, vendar verjetno.

Oni, ki poznajo razmere na Kitajskem, pravijo, da se hoče Japonska okoristiti s kitajskimi zmešnjavami ter si želi pridobiti v deželi trdnjše stališče.

Kitajska vlada je pretrgala diplomatske zveze z Nemčijo, ker je upala, da se bo na ta način otresla japonskega upliva.

Ker je več kot polovica Kitajske v vsajski proti vladi, ne bo imela Japonska veliko težav, poslali v deželo močno armado, — navzlic temu, da je Kitajska na strani zaveznikov.

Velika skrivnost in tajnost prevladuje z ozirom na rusko-japonsko pogodbo iz lanskega leta. — Japonska je vedno zatirjala, da ne želi krati kitajskih pravic in da si noče osvajati kitajskega ozemlja.

To izjavo so politiki pa vedno smatrali za dvomljivo, kajti Japonska je v Aziji to, kar je v Evropi — Nemčija.

Pošiljateljem denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo nič več denarja na plačilo z Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izpolnjujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki soasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pismo vojnega ujetnika kar nam s tem pomagata sestaviti pravilni nazlog.

TVRKA FRANK SAKSE,

New York, N. Y.

Žele premirja.

Nemci se trudijo, da dosežejo premirje. — General Dragomirov odklonil. — Brzskični brzojav.

London, 11. junija. — Sredi maja so Nemci poslali svoje odposlanstvo h generalu Dragomirovu ter so mu stavili pogoje za premirje. Gen. Dragomirov je ponudbo kratkoma odklonil, nakar je nemški vrhovni poveljnik na ruski fronti potom brezžičnega brzojava ponudil vsem ruskim četam premirje, po katerem bi nemško-ruske operacije prenehale, ne da bi se Rusija izneverila svojim zaveznikom.

Nemški poveljnik je izjavil, da se nemška vlada s svojimi zavezniškimi zavzema za iste ideje kot ruski delavski in vojaški delegati, vsled česar bi se mogel skleniti mir, ki bi bil časten za obe strani, nastali bi med državami prejšnji odnosi in Nemčija bi dala Rusiji gospodarsko podporo.

V nemškem pozivu se svetuje Rusiji, da pošlje svoje pooblaščenec, da zvedo za nemške pogoje; toda zahteva, da se ti pogoji ne objavijo, dokler se Rusija čuti vezano vsled pogodbe stare ruske vlade, da se uniči Nemčija in njene zaveznice.

Nemški poveljnik tudi pravi, da zavezniški žele nemške kolonije, Alzacijo in Lotariško, Trst, Carigrad, del Male Azije in zahtevati hočejo od centralnih držav visoko vojno odškodnino.

Brzojavka skločuje z zadržkom, da Nemčija ni v stiski glede vojaštva in da ne želi zaradi tega premirja, kajti do sedaj se je obenem bojevala na Ruskem, v Rumuniji, ob Soči in ob Sommi.

Ako pa bo Nemčija prisljena še nadalje bojevati se proti Rusom, tedaj je prepričana, da bo dosegla s silo še večje uspehe kot do sedaj.

Ruske amazonke.

800 Rusinj je vstopilo v ženski polk. — Da osramotijo moške, ki leže v jarkih. — Spor zaradi smrtnih kazni.

Petrograd, 11. junija. — Propaganda za ženski polk se vedno bolj širi.

Dosedaj je vstopilo v ta polk že 800 prostovoljk in med njimi žena vojnega in mornariškega ministra Kerenskija, gospa Šabanova, ki je predsednica vse ruske ženske zveze, se strinja s to idejo. Pravi, da se more le na ta način navdušiti za boj vojakove, ki sedaj mirujejo v strelnih jarkih.

Gdč. Bučkareva, ki je sprožila to idejo in ki je bila že odlikovana s kolajno in križem sv. Jurija za hrabrost na bojnem polju, se je sprla s svojimi tovarišicami, ki so ji pomagali pri tvorjenju ženskega polka, ker je zahtevala špartansko disciplino in smrtno kazen, ako bi se katere trkrat pregrešila proti disciplini.

Ker so ji vse nasprotovale, je odšla iz Petrograda na fronto.

Polk bodo ustanovile brez Bučkareve na podlagi prostovoljne discipline.

Jess Willard je kupil cirkus.

Holyoke, Mass., 11. junija. — Svetovni boksarski champion Jess Willard je kupil znani Buffalo Bill West cirkus za 105 tisoč dolarjev. Poleg mnogo drugih živali ima cirkus 200 konj in železniških voz za dva vlaka.

Nova mehiška ustava.

I. V vrtnem velikih, svetovno-zgodovinskih dogodkov, kojih priča smo sedaj, smo mogli postrežati le malo pozornosti veliki so- ojalni in politični revoluciji, sko- zi katero je šla naša sosedna de- žela Mehika. Z novo ustavo, ka- tero se je sprejelo v Queretaru dne 31. januarja 1917, je storila Mehika velik korak naprej. V go- tovih osirih je ta nova mehiška ustava dokument popolnoma svo- je vrste ter se ga lahko smatra predhodnikom ustav bodočnosti, upamo, da bližnje bodočnosti, ko bo diktiralo delavstvo osno- vne postavke, obvladujoče državno živ- ljenje. Zelo dolga in podrobna ustava se ne peča le na običajen način s političnimi uredbami, pra- vici in dolžnostmi, temveč po- sega direktno v socialno in go- spodarsko življenje naroda, ker se ugotavlja kot osnovne postavke države zelo važne principije, za katere so se organizirani delavci vseh dežel dosedaj brezuspešno borili.

Kot eilje dolgo in krvave mehi- ške revolucije se je navedlo: raz- delitev zemljišče med farmersko prebivalstvo; uničenje inozemske- ga vpliva v Mehiki; uničenje cerkvenega vpliva ter uvedbo go- tovih političnih in socialnih re- form. Vsa ta stremjenja najdejo jasneje izraza v novi ustavi.

V delu, v katerem se obravnava agrarno ali zemljiško vprašanje, se glase najbolj važna mesta: Last zemlje in vodovja v notra- njosti mej narodnega ozemlja pri- pada prvotno narodu samemu, ki je imel in ima pravico preostli ponesni naslov na privatne osebe, vsled česar se je ustvarilo privat- no lastnino. Privatno last naj se razveljavi le iz vzrokov, tikajočih se skupnega blaga, in sicer po- tom odškodovanja. Narod naj ima v vsakem času pravico določiti privatni lastnini meje, katere za- hteva skupni blagor ter naj ima tudi pravico urediti razvoj naravnih virov V ta namen naj bi se od- redilo vse potrebno za razdelitev velikih posestev; za razvoj majh- nih posestev; za ustanovljenje novih sredstev za delovno prebival- stvo z zemljiščem in vodovjem, ki je k temu neobhodno potrebno; za pospeševanje poljedelstva ter preprečenje razdejanja naravnih virov in za obvarovanje lastnine proti škodam, ki se ticejo sploš- nosti. Naselbine in pristave, ki stoje na privatnih tleh ter občine, kojim primanjkuje vode ali je ni- majo v zadostni množini, naj imajo pravico dobivati slednjo iz so- sednjega posestva, pri čemer je vedno treba skrbeti v prvi vrsti za mala posestva.

Iz navedenega odstavka nove mehiške ustave je razvidno, da nametava preiti Mehika k siste- mu majhnih posestev ter razdeliti velika poslasta. Dosedaj se je vsilo vse mehiško poljedel- stvo na velikih posestvih in s po- močjo indijanskih občin, živčih v agrarnem komunizmu. Razdeli- tev posestev med neodvisne male kmetse se bo izvršilo nekako na način, kot je angleška vlada v pričetku stoletja razdelila velika poslasta na Irskem. Način, kako se nametava vprijeti to razde- litev, je natančno opisan v novi ustavi.

S to razdelitvijo si hoče usta- riti Mehika kmetički stan, o ka- tem domnevajo liberalni voditelji sedanje mehiške vlade, da bo tvo- ril močno oporo novih razmer, kar se ni moglo zgoditi pri brezpo- sestnem poljskem delavcu, ki je stal v preteklosti na razpolago sedaj temu, sedaj onemu politič- nemu pustolovu ter se boril brez izbi- re za onega, ki mu je dal kaj jesti. Če se bo mogel ta sistem majhnih kmetov v Mehiki vzdr- žati s podporo vlade, ki bo skre- bla za velike namakalne naprave, je naša Mehika trajnostni fak- tor. Kmet, ki bo skozi dvajset let vsako leto plačeval svoj dolg na posestvu in tudi obresti ter se ve- dno bolj blizu popolni posesti svojega zemljišča, bo prav tako trdovraten častilec obstoječega, kot je delavec v Združenih drža- vah, ki živi za svojo kupljeno, a ne se odplačano hiško. K temu se pride, da bodo razposeljavani veleposestniki tudi podpirali vla- do, kajti od nje bodo vendar do- bivali tolarje. Konec koncev pa ne bi šlo mehiškemu malemu kmetu boljše kot gre malim kme- tom ostalega sveta. Dolgovi ter postavke glede dediščine skrbje za to, da požro tudi na deželi veliki maloga.

Nove zemljiške postavke v Me- hiki bodo najbrž tudi izpodkopa- le vpliv inozemskega kapitala v Mehiki. Za riade diktatorja Dia- za so se znali inozemski kapitali- sti polastiti velikih naravnih vi- rov bogastva v Mehiki. Ravnanje so se po prisilovici: "Kdor dobro maže, dobro vozi!" Mehiki od- vetniki in politiki so uporabili svoj vpliv, da dobijo potrebne koncesije, katere koncesije in pravice so potem za drag donos prodajali inozemskim družbam. Cela mehiška politika za časa Dia- za ni bila ničesar drugega kot velikansko kapitalistično baran- tanje. Mehiki politiki niso za- stopali gotovih strank ali načel, temveč le določene inozemske ka- pitalne interese. Predmet boja pa je bilo naravno bogastvo de- že, nje petrolejski vrelci in rud- ninski zakladi. Ponovitev takih neznosnih razmer skuša prepre- čiti nova ustava potom par dra- stičnih odredb. Najvažnejša teh se glasi: "Le rojeni ali naturali- zirani Mehikanci ali mehiške dru- žbe imajo pravico pridobivati po- sestva, vodo in kar spada k temu, ali imeti koncesije za razvoj rud- nikov, vodovja in mineralnih gor- ljivih tvarin v mehiški repu- blici. Narod lahko podeli inozem- cem isto pravico pod pogojem, da izjavijo slednji pred zunanjim mehiškim uradom, da se smatrajo glede teh posestev Mehikancem, vsled česar nimajo pravice klie- nti na pomoč svojih vlad. V naspro- tnem slučaju bi tako pridobljeno posestvo zapadlo zopet narodu. V notranjosti sto kilometrov od me- je in 50 kilometrov od morske o- balne ne sme lastovati noben ino- zemec zemljišče ali vodovja pod katerikoli pogojem."

Če bo mehiška vlada v stani izvesti politiko, očitano v naved- nem odstavku, se bo zelo hitro izvršilo ponarodenje ali naciona- lizacija kapitala, to je, deli kapita- la v Mehiki bo prešel v roke Me- hikancem. Ta nacionalizacija ka- pitala je za kapitalistični razvoj dežele največja pomena. Dokler se nahaja kapital v rokah inozem- skih kapitalistov, poteka dobljeni dobiček seveda v inozemstvo ter ne more služiti v nadaljni razvoj dežele. Če pa je kapital naciona- liziran, ostane skupiček v večini slučajev v deželi sami ter služi njenemu nadaljnjemu industrija- lnomu razvoju.

V nadaljnjem se navaja v novi ustavi tudi določbe proti mono- polom ali protitrustne določbe. Med temi je najti odstavek, ki je zelo značilen: "Delavske organi- zacije, katere se je organiziralo v varstvo njih lastnih interesov, ni smatrati monopolom."

Zelo neumisljeno postopa nova mehiška ustava s Cerkvijo in nje- nimi služabniki. Katoliški duhov- nik v Mehiki mora danes prizna- vati resničnost svetopisemskega izreka, da kaznuje Bog grehe očev- tov do tretjega in četrtega kole- na. Danos postopajo liberalni me- hiške republike s katoliški kot so- slednji postopali s liberalci v prvi polovici prejšnjega stoletja. Cer- kve, katoliške in protestantske, ne morejo posestevati nikake zemlje ali drugega nepremičnega imetja. Samostani, šole, seminarji in drugi zavodi ter poslopja raz- nih verskih družb preidejo v po- sest naroda in slednji odloči glede njih uporabe. Pravega kristjana, ki, kakor znano, ne hrepeni po stvarih, katere razjeda rja in mo- lji, bi taka stvar pravzaprav ne smela preveč žalostiti. Nova me- hiška ustava pa dela duhovnikom življenje v resnici neprijetno in neudobno. Določa namreč: "Dr- žavne zakonodaje naj imajo iz- ključno polnomoč določiti najviš- je število duhovnikov verskih iz- povedanj v skladu s potrebami vsakega posameznega kraja. Du- hovnik katere verske občine v Me- hiki more postati le rojen Mehi- kane. Duhovniki verskih izpove- danj ne smejo kritikovati niti v javnih, niti v zasebnih zborova- njih, niti pri cerkvenih opravilih, in tudi ne pri verski propagandi temeljnih postav dežele, oblasti v posebnem ter vlade v splošnem. Nimajo niti aktivne, niti pasivne volilne pravice ter tudi niso upra- vitelji zbirati se v politične svr- he... Noben časopis, ki nosi na podlagi programa, naslova ali splošne tendence kak verski zna- čaj, ne sme razpravljati o kate- ri koli politični zadevi naroda ali priobčevati poročil glede dejanj oblasti v deželi ali onih privatnih oseb, v kolikor so ticejo za de- janja javnih zadev. S tem je strogo

prepovedana vsaka vrsta politič- nih zvez, kojih ime vsebuje kako besedo ali kak migljaj glede tega ali onega verskega izpovedanja. V prostorih javne službe božje se ne sme vršiti nikako zborovanje političnega značaja."

Katoliška cerkev — in slednja pride v Mehiki skoro edino v po- štev — je prava umetnica glede organizacije ter prilagodenja k postavam in naj se slednje tudi obračajo proti njej. Moral pa bo biti že kot brutev oster jezuit, ki se bo znal zmuzniti skozi ozke zanjke nove mehiške ustave.

II. Najvažnejše in najzanimivejše v novi mehiški ustavi pa so do- ločbe glede temeljev socialne za- konodaje v Mehiki. Pomenjajo namreč korak naprej, ki si ga ni upala storiti dosedaj še nobena druga dežela in radi tega jih tudi prinašamo v polnem. V gotovih ozirih so druge dežele že prehiteli Mehiko, a v splošnem se daje v novi mehiški ustavi delavske- mu razredu pravice kot jih ne u- živa delavski razred nobene dru- ge dežele. Določeni odstavek usta- ve se glasi:

Odstavek 123. — Kongres in državne zakonodaje naj uveljavl- ju postavke glede delavstva s pri- mernim uvažanjem potreb posa- meznih delov Mehike in v soglas- ju s naslednjimi temeljnimi prin- cipiji ter postavami. Te temeljne postavke naj obvladujejo delo iz- učenih in neukih delavcev, uslu- žbencev, poslov in rokodelcev ter v splošnem vsako delavsko po- godbo.

1. Osem ur naj bo najvišja me- ra dnevnega dela.

2. Najvišja mera nočnega dela pa naj znaša sedem ur. Nezdru- ge in nevarne posle se prepoveduje vsem ženskam in otrokom v sta- rosti pod 16 let. Istotako se pre- poveduje ženskam in mladoletnim nočno delo v tvornicah in v trgov- skih obratih naj se jih ne zaposli preko 10. ure zvečer.

3. Najvišja dnevna mera dela za otroke nad 12 in manj kot 16 let naj bo šest ur. Delo otrok pod 12 let ne more biti predmet de- lavske pogodbe.

4. Vsak delavec naj uživa naj- manj en dan počitka za šest de- lavnih dni.

5. Ženske naj ne opravljajo te- kom treh mesecev pred porodom nikakih del, ki zahtevajo večje telesne napore. Tekom meseca, ki sledi porodu, naj uživa ženska mir ter naj dobiva polno plačo in mezdno ter ohrani mesto in pravi- ce, pridobljene vsled delavske po- godbe. Tekom časa dojenja naj so- ji dovoli vsaki dan dva izvanred- na odnora, trajajoča po pol ure, da zamore zadostiti svojim dolž- nostim.

6. Minimalna plača, katero naj dobi delavec, naj bo taka, da se je lahko smatra zadostnim, da za- dovolji skladno z običaji dotič- nega dela dežele normalne živ- ljenjske potrebe delavca, njegovo vzgojo in dovoljene zabave. Pri tem je smatrati delavca kot gla- varja ene družine. V vseh polje- delskih, trgovskih, tovarniških in rudniških obratih naj ima dela- vec pravico vdeležati se dobička na način, ki je ugotovljen v 9. klavzuli tega odstavka.

7. Daje naj se isto plačo za isto delo, in sicer brez razlike spo- la in narodnosti.

8. Minimalna plača naj bo pro- sta vsake zaplenitve, protitirjatve ali odbitka.

9. Ugotovitev minimalne pla- če ter procentnega podstavka vdeležbe pridobitku naj se izvrši potom posebnih komisij, katere naj imenujejo posamezne občine. Te komisije so podrejene central- nemu sporazumovalnemu uradu, ustanovljenemu v vsaki državi.

10. Vse plače in mezde naj se izplača v postavnem denarju in ne v blagu, nakaznicah, znamkah ali kakem drugem nadomestju- čem znaku, katerega naj bi se u- porabilo mesto denarja.

11. Če bo vsprico posebnih raz- mer potrebno zvišati število de- lavnih ur, naj se izplača kot pla- čilo za prekurno delo 100 odstot- kov več kot se plača za redni de- lavni čas. V nobenem slučaju pa ne sme prekurno delo presegati tri ure in ne sme trajati dalj kot tri zaporedne dni. Prekurnega dela pa ne smejo opravljati žen- ske te ali one starosti ter dečki manj kot 16 let stari.

12. Pri vsakem poljedelskem, industrijskem, rudniškem ali sličnem delu mora dobaviti pod- jetnik za svoje delavce udobna in zdrava stanovanja, za katere sme zahtevati najemnine, ki ne prese- ga na mesec polovice onega od- stotka ugotovljene vrednosti po

sestvi. Podjetniki morajo zgradi- ti tudi šole, klinike in druge za- občino potrebne naprave. Če leže tvornice v notranjosti obljedenih krajev ter je zaposlenih v tvorni- cah več kot 100 oseb, je treba iz- polniti prvega gori navedenih po- gojev.

13. V teh delavskih sredstvih, kojih prebivalstvo presega 200 o- seb, naj se odmeri nadalje kos- zemlje, ne manjši kot 5000 štiri- jaskih metrov, za zgradbo javnih tržišč in poslopij, ki služijo občim- skim svrham in javnim zabavam. Gostilni ali igralnice se ne sme tr- peti v takih delavskih sredstvih.

14. Podjetnik jamci za nezgode pri delu ter bolezni, ki se pojavl- jajo vsled izvrševanja poklica. Vsled tega mora plačati podjet- nik primerno odškodnino, če je nastopila smrt ali časasna ali traj- na delaznezmožnost soglasno z do- ločbami postavke. Podjetnik je v isti meri zavezan, če da izvršiti delo potom agenta.

15. Podjetnik je obvezan držati se pri napravi obratov vseh do- ločb postavke glede higijene in sa- nitacije ter odrediti vse potrebno za preprečenje nezdov, nastaja- čih vsled uporabe strojev, orodja in delavnega materiala ter orga- nizirati delo na tak način, da se z- vajamci kar največje možno var- stvo zdravja in življenja delav- ceev, v kolikor je to varstvo zdru- ljivo z delom samim. V naspro- tnem slučaju zapade podjetnik ka- zni kot jo določa zakon.

16. Delavci in podjetniki imajo pravico združevati se v varstvo svojih odnosnih interesov v sindi- kate, delavske organizacije, unije itd.

17. Stavke naj bodo postavne, če stremijo z uporabo mirnih sredstev za tem, da zopet ustano- vijo ravnotežje med različnimi produkcijskimi faktorji in da spravimo v soglasje pravice kapita- la in dela. V javnih obratih naj bi bili delavci obvezani obvestiti deset dni pred datumom, določe- nim za ustavljenje dela, razsodi- ni urad. Stavke je smatrati nepo- stavnim le v slučaju, če poseže večina stavkarjev k nasilnostim proti osebam in imetju, ali pa v vojnem času, kadar pripadajo stavkarji obratom, ki so odvisni od vlade. Uslužbenci vojskih to- varn zvezne vlade ne spadajo pod določbe te klavzule, ker tvorijo del narodne armade.

19. Izprijta naj bodo postavna le v slučaju, če postanejo potreb- na vsled preobilice produkcije, vsled česar je treba zatvoriti obra- te, da se vzdrži cena na primeren način preko produkcijskih stroš- kov. Vse to pa naj se izvrši v so- glasju z razsodiščnim uradom.

20. Diference ali spore med ka- pitalom in delom naj se predloži v rešitev razsodiščnemu in posre- dovalnemu uradu, ki naj obstoja iz enakega števila zastopnikov delavcev in podjetnikov ter enega zastopnika vlade.

21. Če noče kak podjetnik pred- ložiti svojih sporov razsodišču ali priznati od tega urada izdano od- ločitev, naj se smatra delavski kontrakt kot ugasel in podjetnik je vsled tega dolžan odškoditi de- lavce s tem, da jim plača trime- sečno plačo poleg obveznosti, ka- tere si je naprtil vsled spora. Če zavrne nasprotno delavce odlobo- razsodišča, naj se smatra njegovo pogodbo kot ugaslo.

22. Podjetnik, ki odpusti delav- ca brez primerne vzroka ali raditega, ker se je pridružil tej ali oni organizaciji ali vdeležil postavne stavke, je obvezan po- volji delavca ali izpolniti pogod- bo, ali pa plačati delavcu plačo treh mesecev. Na isti način naj bo obvezan, če zapusti delavca svoje mesto radi pomanjkanja dobre vere od strani podjetnika ali radi elega ravnanja z njegovo lastno osebo, njegovo ženo, stariši, otro- ci, brati in sestrami. Podjetnik ne more uiti tej obveznosti, če se izvrši zloraba od strani njegovih podrejenih ali agentov, ki poslu- jejo z njegovim dovoljenjem ter njegovo vednostjo.

23. Tirjatve delavcev glede plač in mezd ter odškodninske tirjat- ve imajo prednost pred vsemi drugimi tirjatvami v slučaju ban- kerota ali sodnijskega izvršilnega postopanja.

24. Dolgove, katere napravijo delavci pri svojih delodajalcih, podrejenih in agentih, je mogoče pripisati le delavcem samim ter se jih ne sme pod nobenim pogojem iztirjati odhvalno njegove druž- ne. Tudi naj se ne plača takih dolgov, pri katerih se vzame več kot mesečno plačo delavca.

25. Nikakih pristojbin naj se ne zaračuna delavcem pri posre- dovanju za delo pri občinskih u-

Sloviti krvni čaj.

FATHER MOLLINGERJEV SLOVI- TI KRVNI ČAJ, KATERI pomaga to- liko tisočim v Ameriki je res čudovita iznajdba. Prirejen je iz vseh čudovitih rastlin, ki se jih dobi iz starega kraja. Te pomagajo žledcu, čistijo kri, delu- jo na ledice in mehur. Te drže jetra v obrem stanju. Ker FATHER MOLLIN- GERJEV SLOVITI KRVNI ČAJ zabra- ni zaprtje, ga vsakdo hvali. Priporoča se ga za revmatizem, glavobol, slabo kri, nazulje, nervoznost, dober tek. V slučaju, da ste prehlajeni, bo pomagal ako ga vzamete gorkega predno greste v posteljo. To veliko škafilo Father Mollingerjev slovitest rastlinski čaj pošljemo kamorkoli ako pošljete en dolar v gotovini, money order ali priporočeno pismo. Ako ga hočete POSKUSITI PREDNO KUPITE, POŠ- LJITE IME IN NASLOV IN PREJELI BOSTE BREZPLAČNI VZOREC S KNJIGO, KI POVE ZANIMIVO ZGO- DOVINO TEGA VELIKEGA DUHOV- NA ZDRAVNIKA. Naslov:

Mollinger Medicine Co.,
21 Mollinger Bldg.,
14 East Park Way N. S.
Pittsburgh, Pa.

radih, posredovalnih uradih ter drugih javnih ali privatnih agen- turah.

26. Vsako pogodbo med neeli- škim državljanom ter inozemsko glavno stranko mora najprvo le- galizirati ali odobriti pristojna občinska oblast ter jo mora nato potrditi konzul naroda, kamor hoče oditi delavec. Poleg običaj- nih klavzul se mora dodati dogo- vor, da plača inozemska glavna stranka stroške povratnega poto- vanja delavca.

27. Naslednje določbe so neve- ljavne in ničeve ter ne vežejo pri- zadetih strank niti v slučaju, da so vsebovane v pogodbi:

a) Določbe za izvrševanje pre- velikega dnevnega dela, ki ga ne more znagati človek.

b) Določbe glede plačilnega podstavka, ki ne soglasja s sodbo razsodiščnega urada.

c) Določbe, da mora poteči več kot en teden, predno se izplača mezdno.

d) Določbe glede plačevanja mezd v gostilnah, krčmah, barah in prodajalnah, v polikor me pri- deajo v poštev uslužbenci teh pro- storov.

e) Določbe glede direktne ali indirektno obveznosti kupovati potrebne predmete v določenih prostorih in na gotovih mestih.

f) Določbe glede dovoljenja za- drževati plače za kazni, naložene delavcem.

g) Določbe, ki predstavljajo odpoved delavca na odškodova- nje, do katerega je upravičen na- podlagi nezdov, nastalih pri delu ali bolezni vsled poklica, nadalje odpoved odškodovanja radi neiz- polnjenja pogodb od strani dela- dajalec ali radi odpusta od dela.

h) Vse druge določbe, ki vse- bujejo odpoved katerekoli pravi- ce, ki je dana delavcu na podlagi delavskih postav.

- 28. Postava naj določi, katere lastnina naj bo družinska lastni- na. Te lastnine mogoče prodati ali zarubiti, a jo je mogoče pre- nesti na drugega potom bolj pri- prostega procesa.

29. Uredbe za zavarovanje na- roda glede starosti, bolezni, živ- ljenja, brezposelnosti ter nezdov- se smatra za socialne utilitete. Zvezne in državne oblasti naj bi torej podpirale organizacijo za- vodov te vrste, da razširijo s tem navade, ki so ljudskemu blagru v prid.

30. Organizacije za zgradbo ce- lenih in zdravih delavskih hiš naj se istotako smatra za social- ne utilitete ali koristnosti, če stre- me te organizacije za tem, da pri- dejo delavci v določenem času v posest teh hiš in zemljišč.

Vse to so seveda le osnovne po- stavke novega mehiškega državne- ga ustroja, po kojih principijih morajo zvezne in državne zakono- dajne se sprejeti določene social- ne postavke. Mehiki delavci, ki

so ustavni konvent v Queretaru napotili, da je sprejel te določbe v svoj program, so tudi skrbeli za to, da ne bo mehiški proletarijat v negotovi prehodni dobi vikel kratkega. V prehodnih določbah, dostavljenih ustavi, se glasi v čl. 11: "Do časa, ko izdajo kongres Unije ter državne zakonodaje po- stavke glede zemljiških in delav- skih problemov, naj se uveljavi po celi republiki principije, ka- tere je ta ustava zgradila za ime- novane postavke."

Za buržoazjsko republiko ter vsprico splošne zaostalosti delav- skih mas v Mehiki so te socialne postavke brez dvoma velikanska pridobitev. Sedaj gre le za to, če bo imel mehiški delavski razred dosti sile in organizacijske zmoe- nosti, da udeleži te ustavne prin- cipije ali osnovne zakone. Če se bo to posrečilo, bo treba v par le- tih pošiljati v dosedaj zaničevano Mehiko odseke, da študirajo u- deleženci napredne socialne za- ne postavke. Mehiki delavci, ki

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

Slovenic Publishing Company

82 CORTLANDT ST.,

NEW YORK, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemilostne angliški tolmaj,	—1.50	Vjetnik na galeji	—1.10
večan	—1.50	Vojna na Balkanu, 18. svet.	—1.00
Cerkvena zgodovina	—1.70	Zgodovina c. in k. polpoka št. 17	—1.00
Poljedelstvo	—1.50	s slikami	—1.00
Postrebanje bolnikom	—1.20	Zlatokopi	—1.00
Sadje in jagode v pogovoru	—1.20	Zlatarjevo slato	—1.00
Slov. angliški in angl.-slov.	—1.20	Življenje na avstr. dvoru ali	—1.00
slov.	—1.50	Smrt cesarjevega kralja (Tra-	—1.00
Srednji katekizem	—1.50	gedija v Meyerlingu)	—1.00
Trina ur in tratorja	—1.50		
Umn kletar	—1.50		
Umn kmetovalec	—1.50		
Veliki slovensko-angliški	—2.00		
tolmaj	—2.00		
Venček častik	—1.20		

KARAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Doli s črkojem	—1.50	Newyorške s cveticami, humo-	—1.00
Hubald pripovedke	—1.20	ristične, božične, novoletne in	—1.00
Isanami, mala Japonka	—1.20	velikonočne komad po	—1.00
Isidor, pobočni kmet	—1.20	ducat po	—1.00
Isi ramih stanov (pesnice)	—1.20	Album mesta New Yorka s kra-	—1.00
Jama nad Dobruho	—1.20	snimi slikami, mail	—1.00
Jaromil	—1.20		
Juan Miseric	—1.20		
Juri baron Vega	—1.20		
Kraljičin nečak	—1.20		
Korejska brata	—1.20		
Nekaj iz ruske zgodovine	—1.20		
O jetiki	—1.20		
Pegam in Lambergar	—1.20		
Praki junde	—1.20		
Preganjanje indijanskih mladi-	—1.20		
onarjev	—1.20		
Prisega hronskega glavarja	—1.20		
Repozit	—1.20		
Ribičev sin	—1.20		
Rodbinska sreča	—1.20		
Slovenske novele in povesti	—1.20		
Socializem	—1.20		
Socialna demokracija	—1.20		
Stanley v Afriki	—1.20		
Timotej in Filomon	—1.20		

OPOMBA: Naročnikom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, bodisi nakaznico, ali nakaznico na račun, v kateri se vpiše vsota za vročanje.

Rojaki sezite po

"Posojilu za svobodo!"

Kdor ne more Zjed. državam pomagati v tem času osebno, ta lahko pomaga ako ku- pi bonde tega posojila. Bondi so dobili po \$50, \$100, \$500, \$1000 in več. Nesli bodo tri in pol odstotkov obresti.

Vsako naj stori svojo dolžnost.

Te bonde prodajajo vse banke in eks- presne družbe, lahko jih tudi dobite pri trvdki

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.

Anton Klodič.

Pred vojno je po kratki bolezni v Trstu umrl A. Klodič vitez Sabladski, e. kr. dvorni svetnik v p., odlikovan z redom železne krogne III. razreda. Italijanski red, ki so mu ga svoj čas ponujali, je odbil; enako srbskega: Klodič je bil avstrijski šolnik. Bil je pisatelj, pa ne samo šolski ali šolniški, marveč tudi beletrist. A zadnje izginja povsem za ogromnim delom, ki ga je šolnik Klodič opravil za uradno pisalno mizo, rešujoč akte in izdelujoč učne načrte. — Šolnik in beletrist! Kakor orač in škranjca! Zdi se, da na širše odjekne smrt škranjčeva nego smrt oračeva. Pač orje tudi šolnik, a ne gleda nanj sinje nebo, kakor na orača na njivi.

Pozorni so ob njegovi smrti postali ožji zemljaki njegovi. Primorci, ker je med njimi preživel večji del svojega življenja, a drugje le starejši Slovenci, možje pokolenja Šumagovega, Pleterškovega, Stritarjevega. Ne vem, če so se ga spomnili centralni avstrijski krogi, ki je za njih občo osnovo današnje šole preobrazil v konkretnije načrte.

Klodič je bil rojen kot kmetijski sin dne 10. novembra 1836. v Hloidihi pod Livkom (Sv. Peter pri Čedadu) na Italijanskem. Takrat je bila Beneška še avstrijska; zato se nam ni čuditi, da je študiral v Gorici na Trstu, kjer je prebil maturo. Po dokončanih srednjih šolah — podpiral ga je stric Sabladski — je stopil v teologijo ter jo tudi dovršil; toda izstopil je, predno je zapel novo mašo. Študiral je nato na Dunaju klasično filologijo. Službovali je za čel kot suplent v Spletju; od leta 1863 do končane 1. semestra 1866/7. je bil na tržaški občinski gimnaziji; takrat se je odpovedal tej službi ter postal profesor v Gorici, kjer je 1869 postal okrajni šolski nadzornik za goriški okraj; novembra 1870 je odšel v Poreč za pokrajinskega šolskega nadzornika srednjih in ljudskih šolam v Istri. Septembra 1871 je bil premeščen v Gradec, kjer mu je bilo poverjeno nadzorstvo nad učiteljski in ljudskimi šolami na Štajerskem namesto umirovljenega Močnika; leta 1873 je bil poklican v Trst, kjer je prevzel slovenske in italijanske šole v Trstu in okolici, vse ljudske šole v Istri slovenske na Goriskem in učiteljske. Izza leta 1886 je nadzoroval tudi pouk slovenščine na srednjih šolah na Primorskem. V začetku leta 1902. je stopil v pokoj ter je živel v Trstu do svoje smrti.

V posebno intimnih zvezah je bil pokojnik s Kobariдом. Kot vdovec se je poročil z Matildo, sestro pesnika Pagliaruzzija-Krilana iz Kobarida. Tu se je seznanil s pesnikom Gregorčičem. Ko je pesnik Krilan umrl, je izdal Klodič prvi zvezek njegovih poezij, kateremu je sledil v Gabrščkovih "Slovanski knjižnici" 1895 še drugi. Naslednjega leta je izdal ravnotam tretjo knjigo Krilanovih zbranih spisov, prozo. — Na uvodnem mestu je orisal pesnikov rojstni kraj in Krilanov življenje. — Okoli 1867 se je mnogo govorilo o gradbi predilske železnice; to mu je dalo povod, da je pisal igro v verzih "Novi svet", ki jo je pozneje predelal in jo naslovil "Materin blodajev". Kratkala vsebina te tragedije je sledeča: Kobariški kovač Peter Ljubli, hčer bogatega kmetja Podkuknika. Ker pa ta vidi le v po sestvi zemlje pravo vrednost, ne v obrti, sklene Peter, oditi v svet in si prislužiti tam toliko, da bo imel veljavo tudi pred starimi nazori Podkuknikovimi. Pa predno je Peter odšel, je bil Podkuknik nekoč v Gorici in tam videl "novi svet", železnico in kar je z njo v zvezi, ter se seznanil z dvema inženirjema. Prav ta dva inženirja sta prišla potem v Kobari, da bi začela pripravljati dela za predilsko železnico, ki jo je lada vzela v misel; naletela sta na Petra in njega ter ostale kobariške kovače najela v svojo službo. Sicer se je doznalo, da še ni gotovo, katera proga se bo pravzaprav izdelala ali predilska ali železnica iz Beneške čez Tolmin v "srečo slovenske zemlje, do ljubljane", toda stari Podkuknik se je sprijaznil s "novim svetom", uvidel veliki pomen in plodnost obrtnega življenja ter rad privolil v zvezo Jelino in Petrovo, ki je kumala, "da kakor plug, časti je vredno kladivo". — Milje Klodičeve igre je triki: bogat kmet, obrtnik, zdravnik, učitelj, inženir. To je naš močno proforsorske in narodno-politične literature: Klo-

dičevi kovači govore v šestorstopnih jambih, učitelj in zdravnik pa v sapfnih kiticah proslavlja goro Krn, trg Kobariid in krmo Sandrovo.

Po smrti čisto romantičen je zadnji njegov spis, epos "Livško jezero": srednjeveški vitezi in njih ljubavne pustolovine, in sicer tam med Čedadom in Sočo, med Kukom in Matajurom, kjer je nekaj čaja bilo jezero.

Pokojnik se je bavil tudi z dialekti svoje ožje domovine. V tej stroki se je spoprijateljil z znanim slavistom Baudouinom de Courtenayjem ter je 1878 izdal v Peterburgu slovenski pisano študijo o narečjih beneških Slovencev. Govoril je slovenski, hrvaški, nemški, italijanski, seveda tudi furlanski dialekt.

Svoji profesorski stroki je posvetil dvojce spisov iz svojih mladših let: razpravo o Horaciju (1867) in grško gramatiko v laščini (1870); grščina mu je bila posebno draga. Pozneje ga je služba zanesla na širše šolsko polje, tu si je pridobil posebnih zaslug, ki so prava in trajna njegova vrednost.

Segalo bi predaleč, ako bi Klodiča na tem mestu ocenjevali kot šolnika. Le to poudarimo, da je očividno močno Klodičeva zasluga, če imamo danes na Primorskem bolj slovensko šolstvo nego drugje.

V senci poznih ur.

In to je poznih ur sence molitev legijon jo šepče v znak soparen trenotek, bodi radodaren, ker za teboj jaja ločitev,

ker za teboj vse gine in neha in v jezera temna vekov se zlije, trenotek, o, naj nam zasije tvoja tolažba in uteha!

Trenotek, vesela naj pesem bo tvoja, saj zalostni je vedno dosti, o, razveseli nas, vzradosti, pozabljenja, pijanosti, opoja nam daj, svojim sužnjem, trenotek, predno odpluje jaderno v tuja carstva in zapusti nas brez varstva za vedno.

Pozne ure sence gre z mano. Trudna luč pojemajoč mežika, vzduh strupen in težak je, kot v sobi bolnika.

O, ko bi vsaj skoro prišel na plan! Gotovo dehtijo evetlice na planem ter širijo mil in prijeten aroma in pomiriljiv, koraki brez doma. — Kaj pa ječlaš misel: ostanem,

tu ostanem, četudi je slabo? Kaj res ne moreš evetju naproti? Saj niso zlomljene tvoje peroti — Toda pozne ure sence je s tabo. Pozne ure sence vse uniči,

Pozne ure sence vse uniči, vse zruši, razdene, potvori, opljuje S komur gre, naj se oprežno sezuje ker gorje, če se prebude nje biriči

Brezbrizni po nebu dirja mesec. In sence popelje v čuden te hip raz balkonov se trga ječanje cip in tarnanje osgrunjenih telese.

In celo jato dišav čudovitih zavije te gorkoga vetra dihi. To ni vonj rož, opojnotih, to je prevpit smrad prs nagnutih

In milo ječanje, ki sree ti gane, preljuje naenkrat v peklenski se smeh.

Ni več malodušja v tvojih očeh. Bolna želja zbudi se. Korak tvo postane

in pozne ure objame te sence. — Devica te čaka zaman vsak večer v solzah, — pa poljubljaj zglubljeno ličar,

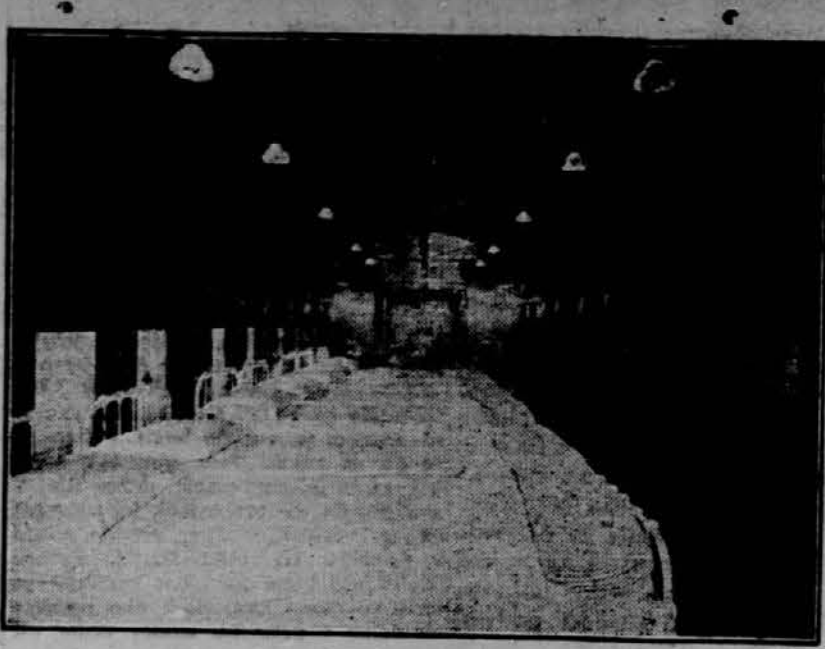
ki nima ne duše, ne vere, ne vena Pod mračno zaščito zločin se plazí nemaščevan v nedolžni larvi in gori po azurni barvi se zaraže opazeni, blede obrazi

Po ulici plač se razlije otroka. Odkod tak pozno, mati, prihajaš in kaj se oziraš in kaj postajaš lačna, nališpana in sloka?

Podobna jetični noči sovi z umazano pozdravi besedo. Popolnočne ure mimo gredo tiho, kakor pošastni strahovi.

In zopet se plač otroka razlije po ulici, plač prestrašen in nujen Mesec poln ganjen, pol utrujen gre k počitku in se v oblak zavije.

BOJAKI, KUPUJTE LIBERTY BONDE ZDRUŽENIH DRŽAV!

BOLNIŠKI VOZ. — Prvi bolniški vlak, sestojč iz več vagonov, je bil napravljen za vlado Združenih držav v državi Maryland. Vozovi so opremljeni z najmodernejšimi potrebščinami.

Izpremembra v vladah v času vojne.

Takoj za preobratom v Rusiji prihajajo poročila o viharini oblikah, ki se zbirajo nad glavnimi onih, ki stoje na čelu avstro-ogrskke vlade. To nas spominja na dejstvo, da ne sedi na svojem mestu — z edino markantno izjemo — niti eden izmed državnikov, ki so stali na čelu glavnih vlad, ko se je pričela leta 1914 svetovna vojna. Ta edina izjema je nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg. Pri tem pa je treba obdržati v spominu, da je odgovoren od enolone nemškemu cesarju in da ni njegovo stališče vsled tega enako onim ministrskim predsednikom v drugih deželah. Opozicija proti Bethmannu pa postaja vedno večja in vse kaže, da bo izginil tudi zadnji izmed mož, ki so načelovali vladam v onem usodepolnem avgustu 1914. V ozadju pa ga bodo potisnili vojni dogodki, ki se razvijajo preko kontrole posameznika ali skupine mož.

Poleg kriz v kabinetih vojskujočih se dežel so se izvršili tudi preobrati v vodstvu vojaških operacij, pri katerih Nemčiji ni izkazalo. Moltke, načelnik generalnega štaba v avgustu 1914, je zapadel sramoto in smrti ter njegov naslednik Falkenhayn je moral izročiti svojo visoko čast maršalu Hindenburgu. Med vsemi je bila le Italija, ki je obdržala na čelu svojih armad poveljnika v prvih dneh vojne, Cadorno.

Dasiravno se nahajajo Združene države šele dva meseca v vojni, so bile vesti, prihajajoče iz Evrope, tako vznemirljive, da so se izvršile tudi v vladi Združenih držav izpremembe. Omeniti je predvsem odstop državnega tajnika Bryana, ki se je moral umakati Lansingu radi razkritja v zadevi avstro-ogrskoga poslanika Dumbe.

Če pustimo na strani Rusijo, je v Avstro-Ogrski v novjšem času največ političnih zmed. Pred kratkim se je poročalo o resignaciji grofa Tisze, ogrskega ministrskega predsednika, na kojega mesto je stopil grof Andrassy. Sedaj pa kaže vse, da je popolnoma izginil v ozadje grof Burian, ki je bil avstro-ogrski zunanji minister skozi večino vojne.

Poleg Bethmann-Hollwege je bil grof Tisza edini, ki je držal v svojih rokah vajeti vlade od pričetka vojne naprej. Kljub ne prestani opoziciji je nasprotoval vsakemu političnemu viharju od avgusta 1914 naprej. Njegov padec se smatra za odlični udarec v lice pruski vladi v Avstro-Ogrski, kajti Tisza je bil najodličnejši zagovornik in pospeševatelj ciljev in namenov Viljema II. glede preobrazbe centralne Evro-

govim energičnim odredbam. Ko pa je potekal čas, je vstala opozicija in usode Asquithovega kabineta je bil deležen tudi sir Grey.

Kritikovanje je postalo tako močno, da je oživil Asquith v maju 1915 koalicijski kabineti v prizadevanju, da se zagotovi sodelovanje nasprotnih strank. V novem kabinetu se je obdržalo Greya kot zunanega ministra, dočim ni bil Churchill, drugi cilj kritike in prvi lord admiraltete, tako srečen. Pustilo se ga je na strani ter mu poverilo nevažno mesto kancelarja grofije Lancaster.

Po pravici ali krivici se je dolžilo Churchill, da je zakrivil ekspedicio proti Antwerpenu, poraz admirala Cradoeka v pomorski bitki ob obali Chile, torpediranje bojnih ladij "Aboukir", "Cressy" in "Hogue" od strani nemških podmorskih čolnov in predvsem ponesrečeno ekspedicio v Dardanele. Zagovarjal se je sicer z velikim ognjem in izjavljal, da so drugi, med njimi Kitchener in Balfour, sokrivi napaki, katere se pripisuje edinolet njemu, a vihar je bil prevelik in izginil je v ozadje. V novembru 1915 se ga je poglaval tudi iz novega mesta, nakar je odšel na fronto, dosegel čast polkovnika ter se nato vrnil v Anglijo, da vpripori par ostrih napadov na vlado.

Med tem časom je bil koalicijski kabinet Asquitha zadovoljiti javnosti in koncem leta 1916 so dozorele vesti o politični krizi. — Koncem decembra je resigniral Asquith in z njim Grey in kralj je naročil Bonar Lawu, naj sestavi kabinet. Usoda pa je ohranila najodličnejše mesto v Angliji ne Bonar Lawu, temveč Davidu Lloyd George, članu Asquithovega kabineta, ki je bil še par let nazaj "najbolj sovraženi mož Anglije", keltski odvratnik, ki se je dvignil do politične odličnosti le vsled svojih zmožnosti in svoje drznosti.

Kot v drugih evropskih deželah so tudi v Angliji trpeli vojaški poveljniki vsled političnih zmešnjav. Prvi popularni vojaški idol, katerega se je okamenalo, je bil veliki Kitchener, ki je bil obdolen, da je zalagal armado v Flandriji s šrapneli, mesto z visoko eksplozivnimi granatami, vsled česar so doživeli Angličje poraz pri Neuve Chapelle. Čutilo se je, da ni Kitchener pravi mož na pravem mestu kot vrhovna glava angleške armade, dasiravno se mu je priznavalo zmožnost organiranja deželnih virov za odganjanje vojne. Ko je poginil Kitchener na krovu križarke "Hampshire" v preteklem letu, se je javno reklo, da ni njegova izguba tako akutna kot je videti, ker je že izvršil svoje delo.

Drugi vojak v Angliji v pričetku vojne je bil sir John French, ki je poveljeval angleški armadi pri umikanju od Mons in v prvi bitki pri Ypres. Tudi on ni mogel preživeti kritike, njegove odločitve in strategije in končno je prevzel domačo obrambo angleških otokov ter izročil poveljstvo na kontinentu sir Douglasu Haigu, ki se je vzdržal do današnjega dne.

Politične zmede v Franciji so postale resne leta 1914, še predno je prišla vojna. V oktobru tistega leta je bil Viviani, takratni ministrski predsednik Francije, prisiljen resignirati v prid Aristida Brianda, starega bojnega konja francoske politike, ki je bil že večkrat ministrski predsednik. Briandova vlada ni pomenila drugega kot neprestano intemperiranje v francoski poslanski zbornici ter zmaga Brianda, pridobljena z nasiljem, vsled česar se je vzdržal nekaj mesecev več na površju. Nikdo bi ne mogel kaj takega dolgo prenašati ter 17. marca t. l. se je Briand udal in sledil mu je Aleksander Ribot, drugi politični veteran, ki je bil v juniju 1914 en dan ministrski predsednik in tudi leta 1895, ko je bil Poincaré, sedaj francoski predsednik, v njegovem kabinetu.

Ribot je pričel svojo novo vladu s močnimi govori in velikimi obljubami, a lahko si je misliti, da Briand in Viviani ne pripisujeta dolgega življenja njegovemu kabinetu.

Vojaške zmešnjave, ki so šle roka v roki s političnimi zmedami v Franciji, so vzbuđale večjo pozornost kot alične zmešnjave v drugih deželah, kajti imelo se za posledico umakovanje s pozorišča najodličnejše francoske vojaške postave, maršala Joffre, zmagalca v veliki bitki pri Marne, ki si je znal bolj kot katerikoli drugi izmed vdeležencev v sedanjih vojni-

govim energičnim odredbam. Ko pa je potekal čas, je vstala opozicija in usode Asquithovega kabineta je bil deležen tudi sir Grey.

Kritikovanje je postalo tako močno, da je oživil Asquith v maju 1915 koalicijski kabineti v prizadevanju, da se zagotovi sodelovanje nasprotnih strank. V novem kabinetu se je obdržalo Greya kot zunanega ministra, dočim ni bil Churchill, drugi cilj kritike in prvi lord admiraltete, tako srečen. Pustilo se ga je na strani ter mu poverilo nevažno mesto kancelarja grofije Lancaster.

Po pravici ali krivici se je dolžilo Churchill, da je zakrivil ekspedicio proti Antwerpenu, poraz admirala Cradoeka v pomorski bitki ob obali Chile, torpediranje bojnih ladij "Aboukir", "Cressy" in "Hogue" od strani nemških podmorskih čolnov in predvsem ponesrečeno ekspedicio v Dardanele. Zagovarjal se je sicer z velikim ognjem in izjavljal, da so drugi, med njimi Kitchener in Balfour, sokrivi napaki, katere se pripisuje edinolet njemu, a vihar je bil prevelik in izginil je v ozadje. V novembru 1915 se ga je poglaval tudi iz novega mesta, nakar je odšel na fronto, dosegel čast polkovnika ter se nato vrnil v Anglijo, da vpripori par ostrih napadov na vlado.

Med tem časom je bil koalicijski kabinet Asquitha zadovoljiti javnosti in koncem leta 1916 so dozorele vesti o politični krizi. — Koncem decembra je resigniral Asquith in z njim Grey in kralj je naročil Bonar Lawu, naj sestavi kabinet. Usoda pa je ohranila najodličnejše mesto v Angliji ne Bonar Lawu, temveč Davidu Lloyd George, članu Asquithovega kabineta, ki je bil še par let nazaj "najbolj sovraženi mož Anglije", keltski odvratnik, ki se je dvignil do politične odličnosti le vsled svojih zmožnosti in svoje drznosti.

Kot v drugih evropskih deželah so tudi v Angliji trpeli vojaški poveljniki vsled političnih zmešnjav. Prvi popularni vojaški idol, katerega se je okamenalo, je bil veliki Kitchener, ki je bil obdolen, da je zalagal armado v Flandriji s šrapneli, mesto z visoko eksplozivnimi granatami, vsled česar so doživeli Angličje poraz pri Neuve Chapelle. Čutilo se je, da ni Kitchener pravi mož na pravem mestu kot vrhovna glava angleške armade, dasiravno se mu je priznavalo zmožnost organiranja deželnih virov za odganjanje vojne. Ko je poginil Kitchener na krovu križarke "Hampshire" v preteklem letu, se je javno reklo, da ni njegova izguba tako akutna kot je videti, ker je že izvršil svoje delo.

Drugi vojak v Angliji v pričetku vojne je bil sir John French, ki je poveljeval angleški armadi pri umikanju od Mons in v prvi bitki pri Ypres. Tudi on ni mogel preživeti kritike, njegove odločitve in strategije in končno je prevzel domačo obrambo angleških otokov ter izročil poveljstvo na kontinentu sir Douglasu Haigu, ki se je vzdržal do današnjega dne.

Politične zmede v Franciji so postale resne leta 1914, še predno je prišla vojna. V oktobru tistega leta je bil Viviani, takratni ministrski predsednik Francije, prisiljen resignirati v prid Aristida Brianda, starega bojnega konja francoske politike, ki je bil že večkrat ministrski predsednik. Briandova vlada ni pomenila drugega kot neprestano intemperiranje v francoski poslanski zbornici ter zmaga Brianda, pridobljena z nasiljem, vsled česar se je vzdržal nekaj mesecev več na površju. Nikdo bi ne mogel kaj takega dolgo prenašati ter 17. marca t. l. se je Briand udal in sledil mu je Aleksander Ribot, drugi politični veteran, ki je bil v juniju 1914 en dan ministrski predsednik in tudi leta 1895, ko je bil Poincaré, sedaj francoski predsednik, v njegovem kabinetu.

Ribot je pričel svojo novo vladu s močnimi govori in velikimi obljubami, a lahko si je misliti, da Briand in Viviani ne pripisujeta dolgega življenja njegovemu kabinetu.

Vojaške zmešnjave, ki so šle roka v roki s političnimi zmedami v Franciji, so vzbuđale večjo pozornost kot alične zmešnjave v drugih deželah, kajti imelo se za posledico umakovanje s pozorišča najodličnejše francoske vojaške postave, maršala Joffre, zmagalca v veliki bitki pri Marne, ki si je znal bolj kot katerikoli drugi izmed vdeležencev v sedanjih vojni-

govim energičnim odredbam. Ko pa je potekal čas, je vstala opozicija in usode Asquithovega kabineta je bil deležen tudi sir Grey.

Kritikovanje je postalo tako močno, da je oživil Asquith v maju 1915 koalicijski kabineti v prizadevanju, da se zagotovi sodelovanje nasprotnih strank. V novem kabinetu se je obdržalo Greya kot zunanega ministra, dočim ni bil Churchill, drugi cilj kritike in prvi lord admiraltete, tako srečen. Pustilo se ga je na strani ter mu poverilo nevažno mesto kancelarja grofije Lancaster.

Po pravici ali krivici se je dolžilo Churchill, da je zakrivil ekspedicio proti Antwerpenu, poraz admirala Cradoeka v pomorski bitki ob obali Chile, torpediranje bojnih ladij "Aboukir", "Cressy" in "Hogue" od strani nemških podmorskih čolnov in predvsem ponesrečeno ekspedicio v Dardanele. Zagovarjal se je sicer z velikim ognjem in izjavljal, da so drugi, med njimi Kitchener in Balfour, sokrivi napaki, katere se pripisuje edinolet njemu, a vihar je bil prevelik in izginil je v ozadje. V novembru 1915 se ga je poglaval tudi iz novega mesta, nakar je odšel na fronto, dosegel čast polkovnika ter se nato vrnil v Anglijo, da vpripori par ostrih napadov na vlado.

Med tem časom je bil koalicijski kabinet Asquitha zadovoljiti javnosti in koncem leta 1916 so dozorele vesti o politični krizi. — Koncem decembra je resigniral Asquith in z njim Grey in kralj je naročil Bonar Lawu, naj sestavi kabinet. Usoda pa je ohranila najodličnejše mesto v Angliji ne Bonar Lawu, temveč Davidu Lloyd George, članu Asquithovega kabineta, ki je bil še par let nazaj "najbolj sovraženi mož Anglije", keltski odvratnik, ki se je dvignil do politične odličnosti le vsled svojih zmožnosti in svoje drznosti.

Kot v drugih evropskih deželah so tudi v Angliji trpeli vojaški poveljniki vsled političnih zmešnjav. Prvi popularni vojaški idol, katerega se je okamenalo, je bil veliki Kitchener, ki je bil obdolen, da je zalagal armado v Flandriji s šrapneli, mesto z visoko eksplozivnimi granatami, vsled česar so doživeli Angličje poraz pri Neuve Chapelle. Čutilo se je, da ni Kitchener pravi mož na pravem mestu kot vrhovna glava angleške armade, dasiravno se mu je priznavalo zmožnost organiranja deželnih virov za odganjanje vojne. Ko je poginil Kitchener na krovu križarke "Hampshire" v preteklem letu, se je javno reklo, da ni njegova izguba tako akutna kot je videti, ker je že izvršil svoje delo.

Drugi vojak v Angliji v pričetku vojne je bil sir John French, ki je poveljeval angleški armadi pri umikanju od Mons in v prvi bitki pri Ypres. Tudi on ni mogel preživeti kritike, njegove odločitve in strategije in končno je prevzel domačo obrambo angleških otokov ter izročil poveljstvo na kontinentu sir Douglasu Haigu, ki se je vzdržal do današnjega dne.

Politične zmede v Franciji so postale resne leta 1914, še predno je prišla vojna. V oktobru tistega leta je bil Viviani, takratni ministrski predsednik Francije, prisiljen resignirati v prid Aristida Brianda, starega bojnega konja francoske politike, ki je bil že večkrat ministrski predsednik. Briandova vlada ni pomenila drugega kot neprestano intemperiranje v francoski poslanski zbornici ter zmaga Brianda, pridobljena z nasiljem, vsled česar se je vzdržal nekaj mesecev več na površju. Nikdo bi ne mogel kaj takega dolgo prenašati ter 17. marca t. l. se je Briand udal in sledil mu je Aleksander Ribot, drugi politični veteran, ki je bil v juniju 1914 en dan ministrski predsednik in tudi leta 1895, ko je bil Poincaré, sedaj francoski predsednik, v njegovem kabinetu.

Ribot je pričel svojo novo vladu s močnimi govori in velikimi obljubami, a lahko si je misliti, da Briand in Viviani ne pripisujeta dolgega življenja njegovemu kabinetu.

Vojaške zmešnjave, ki so šle roka v roki s političnimi zmedami v Franciji, so vzbuđale večjo pozornost kot alične zmešnjave v drugih deželah, kajti imelo se za posledico umakovanje s pozorišča najodličnejše francoske vojaške postave, maršala Joffre, zmagalca v veliki bitki pri Marne, ki si je znal bolj kot katerikoli drugi izmed vdeležencev v sedanjih vojni-

govim energičnim odredbam. Ko pa je potekal čas, je vstala opozicija in usode Asquithovega kabineta je bil deležen tudi sir Grey.

Kritikovanje je postalo tako močno, da je oživil Asquith v maju 1915 koalicijski kabineti v prizadevanju, da se zagotovi sodelovanje nasprotnih strank. V novem kabinetu se je obdržalo Greya kot zunanega ministra, dočim ni bil Churchill, drugi cilj kritike in prvi lord admiraltete, tako srečen. Pustilo se ga je na strani ter mu poverilo nevažno mesto kancelarja grofije Lancaster.

Po pravici ali krivici se je dolžilo Churchill, da je zakrivil ekspedicio proti Antwerpenu, poraz admirala Cradoeka v pomorski bitki ob obali Chile, torpediranje bojnih ladij "Aboukir", "Cressy" in "Hogue" od strani nemških podmorskih čolnov in predvsem ponesrečeno ekspedicio v Dardanele. Zagovarjal se je sicer z velikim ognjem in izjavljal, da so drugi, med njimi Kitchener in Balfour, sokrivi napaki, katere se pripisuje edinolet njemu, a vihar je bil prevelik in izginil je v ozadje. V novembru 1915 se ga je poglaval tudi iz novega mesta, nakar je odšel na fronto, dosegel čast polkovnika ter se nato vrnil v Anglijo, da vpripori par ostrih napadov na vlado.

Med tem časom je bil koalicijski kabinet Asquitha zadovoljiti javnosti in koncem leta 1916 so dozorele vesti o politični krizi. — Koncem decembra je resigniral Asquith in z njim Grey in kralj je naročil Bonar Lawu, naj sestavi kabinet. Usoda pa je ohranila najodličnejše mesto v Angliji ne Bonar Lawu, temveč Davidu Lloyd George, članu Asquithovega kabineta, ki je bil še par let nazaj "najbolj sovraženi mož Anglije", keltski odvratnik, ki se je dvignil do politične odličnosti le vsled svojih zmožnosti in svoje drznosti.

Pesem.

Kar z umom je obsezamo, ah, to ni zdaleč večnost cela. Zaman, zaman raztezamo dolgot nje pazno del do dela od davnega počela,

Kjer stikata se skrajnosti po nedoglednem kolobari, tam konce sveh je tajnosti, tam se snoval je v divnem žari nastanek slednji stvari.

Spočeti in porojeni v naročji tajnem hrepenenja, na zemlji smo obsojeni, da z lučjo iščemo mišljenja, namen in vir življenja;

A zdaj pa zdaj ugasne nam mišljenja silnega gorečnost. Le vzdihne miloglasne nam iztiska v gluho noč boječnost! o svet, o smrt, o večnost! —

OGLAS.

Čenjamim rojakom priporočam svoja

NARAVNA VINA

in najboljšega grozdja.

Najboljše staro belo vino Riesling 10 gal \$6.50, 20 do 28 gal. \$15.50, 50 gal. \$27.50. Staro rdeče vino Zinfandel 27 do 28 galon \$14, 50 galon \$25. Lansko belo vino 27 do 28 galon \$14, 50 galon \$25, rdeče vino 27 do 28 galon \$12.50, 50 galon \$22.50. — 100 proof močan tropinjevec 4 1/2 gal. \$12, 10 gal. pa \$25. Pri omenjenih cenah je všteti tudi vojni davek za vino.

S spoštovanjem S. JACKSON, Box 161, St. Helena, Cal.

Pri DALMATINSKI-CALIFORNIJSKI VINARSKI ZADRUGI

40 Liberty St., New York, N. Y. Kupujejo še danes vsi oni, ki omajo dobro naravno kapljico; VSI, ki nečejo piti nič drugega, kot pravo domačo kapljico; VSI, ki so ozdraveli in otreba-jejo moči; VSI, ki jim primanjkuje krvi in da dobijo kri, treba jim je pravega naravnega vina iz grozdja. VSI, ki poznajo naravno vino in žganje in nečejo, da se jih slepi s ponaredbami; VSI, v splošnem, ki hočejo obdržati svoje zdravje; VSI oni, ki se niste poskušili našega blaga pišite še danes na:

DALMATINSKO-CALIFORNIJSKA VINARSKA ZADRUGA

40 Liberty St., New York, N. Y. Sod od 52 galon samo \$26.00.

Kam in kje?

Kam se boš obrnil in kje boš dobil najboljšo pijačo v Pittsburghu in bližnji okolici, ni to nobena uganka!

Moji rojaki so se prepričali, da je moje blago najfinejše in moje cene najnižje. To je tudi vzrok, da postane vsak odjemalec moj prijatelj. Poskusi moj tropinjevec ali slivovko ter rdečo visko katere prodajam po \$2.50, \$3.00, \$3.50, \$4.00, \$4.50, \$5.00, \$6.00 ter \$7.00 galon. Vsako naročilo takoj odpošljem.

Ignatz Podvasnik, WHOLESALE WINES, LIQUORS AND BEERS

6325-27 STATION ST., E. E. PITTSBURGH, PA.

Nasproti East Liberty postaje.

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.
MAT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljave, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
tožbe pa na predsednika porotnega odbora.
Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bo-
oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No. 1, Cone-
maugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain,
Ohio.

Glavni tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.

Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh,
Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.
JOHN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

Kaj je z občinim jezikom?

Grammatici certant et adhuc sub iudice lis est. (Slovnice so v prepiru in stvar še sedaj ni do-
gnana.) Hor. A. p. 78.
Vprašanje obnega ali medne-
rodnega pomožnega jezika ni več
predmet individualnih, posamez-
nih in nasprotujočih si poskusov,
odkar enotno, organizirano in
vsled tega z velikim uspehom de-
luje "Delegacija za uvedbo med-
narodnega pomožnega jezika".
Več učenjskih društev je ob pri-
liki zadnje pariške svetovne raz-
stave (1900) živo čutilo potrebo
mednarodnega jezika in je tudi
za svetovno proučevanje tega
problema imenovalo nekaj delega-
tov. Ti so v glavnih potezih spre-
jeli program, ki ga je sestavil dr.
Leau, delegat "Société philo-
matique de Paris", in 17. janu-
arja 1901 soglasno podpisali na-
slednjo izjavo:

"Podpisani, katerim so razna
društva in kongresi poverila na-
logo, študirati vprašanje medna-
rodne pomožnega jezika, sogla-
šajo v sledečih točkah:

1. Uvedo naj se mednarodni po-
možni jezik, ne da bi nadomešča-
l narodne idiole in individualnem
življenju vsakega ljudstva, am-
pak da bi služil pismenemu in us-
tneemu obnavljanju ljudi različnih
materinskih jezikov.
2. Da bo mednarodni jezik kos
svoji nalogi, mora izpolniti te le-
potoče:

a) biti v stani, služiti vsakda-
njim potrebam socialnega
življenja, trgovskim in pro-
metnim namenom ter znan-
stvenim nalogam;
b) biti lahko učljiv za vsako o-
sebo s povprečno splošno iz-
obrazbo, zlasti za osebe ev-
ropske civilizacije;
c) ne sme biti noben izmed na-
rodnih jezikov.
3. Organizira naj se delegacija,
v kateri bodo zastopani vsi tisti,
ki priznavajo nujnost in možnost
pomožnega jezika ter se zanimajo
za njegovo uvedbo. Delegacija
imenuje naslednji pododbor, če-
ga člani se zamorejo sniti za ne-
kaj časa.
Naloge tega pododboru določa-
jo naslednje točke:

4. Pomožni jezik naj določi v
prvi vrsti Mednarodna zveza aka-
demij, v neugodnem slučaju pa
v 2. točki omenjeni pododbor.
5. Pododbor naj ustanovi dru-
štvo, ki bi delovalo za splošno u-
vedbo določenega pomožnega je-
zika.

6. Podpisani delegati raznih
društev in kongresov se obračajo
do vseh učenjskih, trgovskih in
turistovskih zvez s prošnjo, da
pristopijo k temu navedu.
7. Vsako pravilno sestavljeno
društvo, ki soglaša s pričujočo iz-

javno, ima pravico poslati zastop-
nike v delegacijo.

Ta izjava zahteva le akademi-
čno priznanje principa ter je edini
oficielni program delegacije. K
nji je pristopilo že več kot 290
znanstvenih društev in obrtnih
zvez vseh dežel ter šteje poleg
tega še nad 1140 vseučiliških re-
ktorjev, dekanov in profesorjev in
članov mnogobrojnih akademij
in akademij — pač jasno dokaz, da
je vprašanje pomožnega jezika v
resnici postalo aktualno.

Je-li to kaj čudnega? Saj danes
ni samo znanost, umetnost in teh-
nika mednarodna, ampak tudi tr-
govina in promet. V dokaz temu
so številne mednarodne institucije,
zveze, asociacije, federacije,
shodi, mnogovrstne strokovne or-
ganizacije itd., v katerih zastop-
niki posameznih kulturnih nar-
dov skupno obravnavajo znan-
stvene, politične, gospodarske,
pravne, zdravstvene, industrijs-
ke, trgovske in druge zadeve.
Anglija in Francija, Nemčija in
Amerika pa v najnovejšem času
izmenjavajo vseučiliške profesorje,
da bi vsaka o kulturnih in uč-
itelji inozemskih držav dopolnjuje
in izpopolnjuje vsestransko do-
mačo izobrazbo. In kaj govori o
ovirah pri tem izmenjavanju re-
ktor berlinske — po pravici mora-
mo reči — svetovne univerze in
stalni tajnik kraljevske znanstve-
ne akademije, doktor Herman
Diehl V krasnem govoru je ta bi-
stroumni klasični filolog izjavil
da je pri izmenjavanju vseučili-
ških profesorjev "različnost jezi-
ka glavna težkoča in resna ne-
varnost, katere, kakor se zdi, ne-
mogoče vzajemno razumovanje
v večjem obsegu". Zato pa učni
nemški domoljub, "da se bo na
raščajoča mladina na drugačen in
boljši način nego mi sami pripra-
vila za obnavljanje in promet z in-
ozemstvom" ter pozivlja nemško
ljudstvo, naj se "iz narodnih in-
tereso mednarodno izobrazuje".

Da, iz narodnih ozirrov se med-
narodno izobrazujemo! A pri tem
igra jezik poglavito in najvaž-
nejšo vlogo: je biblično poročilo
o zidanju babilonskega stolpa
nam jasno in živo pred očmi, da
je skupno delo docela nemogoče
in se pri vseh drugih danih pogo-
jih niti nadaljevati ne poskuša, če
ni skupnega, vsem razumljivega
jezika.

Toda, kateri jezik naj nam slu-
ži pri tej vzvišeni nalogi? Kateri
jezik naj odpravi babilonsko
zmešnjavo?

"Zamenjani" (zdaj že pokoj-
ni) nemški profesor na vseučili-
šču Harvard v Cambridge, Mass.,
Hugo Münsterberg, je rekel, da
se Amerikanci zavedajo, da "živi
bacev v njihovi krvi. Mi smo na
svet, ne z mečem, ampak z naj-
tem, tako pravijo, da si osvojimo
bolj miroljubni orožjem: z jezi-
kom. Noben drug jezik ne more

upati, da stoji v svetovno tekmo
z angleščino. In da bi prej in laž-
je dosegli jezikovni imperializem,
pripravljajo z obilnimi sredstvi
iz bogatega žepa "jeklenga kra-
lja" (Carnegie) angleški pravo-
pis, a ne z zaželjenim in pričako-
vanim uspehom, ker se večina za-
veda, da je angleški zagonetni in
misteriozni pravopis veliko bolj
zgodovinsko-dosleden nego njiho-
va izgovarjava in poprava. Sicer
pa da bi Uncle Sam iz Washing-
tona učil, kako naj se piše "good
english", gotovo ni po godu po-
nosnemu John Bullu, ki je glede
jezikovnega gospodstva albionci-
ne za enkrat še popolnoma zado-
voljen, če mu doni na uho povsod
na lahjad sladka pesem "Britan-
nia rule the waves".

Na drugi strani se pa celo H.
Diehl boji, da "bo imperialistiška
misel dvignila glavo in izpodbo-
la častihlepne narode k svetovne-
mu gospodstvu". Potem je jezi-
kovno vprašanje seveda rešeno na
najbolj preprost način: z enot-
nim gospodstvom je dan tudi eno-
ten jezik. Bolj jasno in naravnost
govori K. Brugmann, profesor in-
dogermanskega jezikoslovja v
Lipsku: "Najbolje je odstrani-
la prometne ovire... v novi dobi
naše nemščina, ki je slovanska
narečja med Labo in Odro popol-
noma uničila..."

Res, zgodovina nam kaže, da so
svetovni vladarji vedno vsiljevali
svoj jezik podložnikom. Ravno
od tam, kjer so se po bibličnem
sporočilu zmesali jeziki, namreč
iz Babilona, se je širil — tolik
paradoksu svetovne zgodovine
— enoten jezik in pisava ne le
preko Kanaana in Cipra, ampak
celo do Egipta, kakor kažejo il-
nate plošče — državne listine, ki
so jih l. 1887, našli na razvalinah
nekdanjega mesta Chut-Aten (se-
daj Tell-el-Amarna). Na svoje bo-
žanstvo ponosni egiptovski kralji
(zlasti Amemphis III. in IV. o-
krog l. 1450. pred Kristom) so se
posluževali babilonske kot di-
plomatnega jezika — seveda z ve-
liko težavo in z mnogimi napra-
kami.

Nato sta si Aleksandrov meč in
Demostenov jezik priborila sve-
tovno gospodstvo, katero je delo-
ma — na zapadu — kmalu pre-
vzel imperium romanum, čigar
sledovi so še danes neizbrisljivi v
pravem, političnem, upravnem
in domačem življenju. Angleški
advokati še sedaj pledirajo "ver-
sus" (proti) komu in angleški li-
sti se veselo, če imajo "per an-
num" (cedoletni) naročnikov.
Nemci ne morejo piti vina, ne da
bi si želeli "prositi", in tudi Slo-
venci še znajo zaklicati cesarju
"vivat".

Tisočletno gospodstvo latinščine
je podedovala francoščina, kat-
tero v trgovini in prometu nad-
kriljuje angleščina, dočim sedaj
obedve po strani gledata novo
vsiljivo — nemščino.

Zgodovina nam torej kaže, da
so že različni narodni jeziki imeli
značaj svetovnega jezika, a so ga
izgubili vsled nestalnih in spre-
menljivih političnih ter drugih
razmer. Obenem nas pa uči, da
prihodnji svetovni jezik ne sme
biti odvisen od političnih in na-
rodnih zadev: po svojem bistvu
mora biti nevtralen ali mednar-
oden. In zato ima Delegacija po-
polnoma prav, da kar a priori od-
klanja žive, narodne jezike kakor
sredstvo proti vedno se ponavlja-
jočemu zlu jezikovnih razlikosti.
Vrhutega je vsak izmed njih pre-
težko učljiv in bi zagotovo kot
svetovni jezik dotičnemu narodu
veliko gospodstvo, politično in
kulturno premoč, tako da bi na
primer niti Slovenci gotovo ne bi-
li tako zadovoljni in veseli, ako
bi obveljal predlog nekega angle-
škega profesorja, da bodi lingua
italiana — lingua universale.

Tudi latinščina, čeprav je nev-
tralna, nima mnogo upanja v tem
oziru. Profesor H. Diehl se je ne-
kdaj jako vnel za to idejo.
"Rimski imperij", je pisal v
članku o problemu svetovnega je-
zika, "je že davno mrtev in nobe-
na politična misel se več ne snuje
na njegov ponosni jezik, ki je
vsled tega nevarno aporazmalj-
ivo sredstvo, kakor ga ni izlepa".
"Vseilski prebivalstva in vsi kul-
turni narodi bi morali imeti hre-
penenje in željo, napraviti staro
vzgojilo evropske civilizacije za
splošno sporazumljivo sredstvo,
za mednarodni kulturni jezik...
in jaz sam ne bom nikdar opu-
stil, kar more služiti v priporočilo
in razširjenje tega najpreproste-
jšega (?) in najlažjega (?) med
vsemi svetovnimi jeziki." V slo-
vitim govoru o "mednarodnih
nalogah vseučilišč" pa učenjak
žalostno izjavlja, da "ne mara

sedaj prav nihče več kaj slišati o
stari pedantovski latinščini",
proti kateri so celo zastopniki
klasične filologije glasovali, ko
jih je francoski učenjak Jean Re-
né Aubert vprašal, kaj mislijo o
mednarodni uporabi latinščine.
No, tudi za "novo", reformirano
in modernizirano latinščino ni
mного zanimanja. Neumorni in
počitvalni Anglež G. J. Hen-
derson je sicer sam napravil cer-
takih poskusov in poleg njega cel-
la vrsta bistroumih mož. A no-
benemu teh poskusov se ni posre-
čilo pridobiti kaj več pristavev,
vsled česar je misel, da bi se dala
latinščina primerno prikriti
modernim razmeram, postala —
utopična.

Kaj torej storiti, če moramo pri
našem vprašanju izključiti žive
in mrtve jezike? Da, ravno v tej
smerti se bližamo rešitvi tega tež-
kega vprašanja: vsaj današnji
takozvani esperantist, to je gi-
banje za uvedbo umetnega jezi-
ka esperanto, kaže, da so mnogo-
številni privrženci najrazličnej-
ših evropskih in izvenevropskih
narodnosti zadovoljni s to rešitvi-
jo. Tudi "Delegacija za uvedbo
mednarodnega pomožnega jezi-
ka" zagovarja in brani možnost
umetnega, narejenega jezika in se
bo odločila najbrže za esperanto.

Teideja umetnega jezika se
marškomu zdi neizvedljiva, mno-
gim pa naravnost absurdna. Je-
zik — pravijo — je vendar živ,
organičen in naraven produkt
dolgoletnega razvoja ljudske du-
še, ki je ustvarila pod najrazlič-
nejšimi vplivi to, kar se ne zgodi
in se ne bo zgodilo nikdar na
"fiat" posameznika.

(Konec prihodnjic).

Nortcliffe v Ameriki.

Lord Northcliffe, največji an-
gleški časnikar sedanjega časa in
vodja angleške politike, je prišel
v Ameriko, kot posebni poslanec
angleške vlade.

Northcliffe nima diplomatskega
pooblastila, temveč je bil po-
slan, da deluje v industrijskem in
gospodarskem smislu za svojo de-
želo. Deloval bo skupno s franco-
skim zastopnikom And. Tardieu
kateriga je pustila francoska ko-
misija v Ameriki kot svojega za-
stopnika.

Pri prihodu na ameriška tla se
je izrazil Northcliffe sledeče:

"Vojno ministrstvo me je po-
slalo kot načelnika angleške voj-
ne komisije, da skušam doseči, da
delujejo skupno vse angleške or-
ganizacije, ki so bile do sedaj v-
stanovljene v Združenih državah.
Te organizacije imajo namen —
skrbeti za to, da se Angleška za-
laga z vsemi vojnimi potrebšči-
nami.

Predno pa ne izročim svojih li-
stin v Washingtonu, toliko časa
mi ni dovoljeno podati kake po-
sebne izjave. Povedati pa moram,
da me zelo veseli, da sem zopet
enkrat v Ameriki, kjer sem bil
prej že tolikokrat in kjer sem si
pridobil že toliko prijateljev.

Ne rečem preveč, ako povem,
da je angleški narod globoko ob-
čutil prisrčni sprejem, katerega je
bil deležen Balfour, in prepričani
smo, da je misija dosegla popo-
len uspeh.

Poroka bulgarskega prestolona- slednika.

Amsterdam, 11. junija. — Bul-
garski car je na obisku pri bavar-
ski kraljevi družini v Monako-
vem. Govori se, da je to v zvezi s
poroko bulgarskega prestolonasle-
dnika Borisa z najmlajšo hčerjo
bavarskega kralja Ludvika, prin-
sezino Gondelindo.

Boris je star 23 let in je stotnik
v bulgarski armadi; Gondelinda
pa je stara 26 let.

Zenske prevzemajo prostore mo- ških.

Na prostore, kjer so delali prej
moški, ki so vstopili sedaj v ar-
mado, so začele družbe nastavlja-
ti ženske. Northern Pacific želez-
niška družba nastavlja v svojih
delavnicah povsod ženske kot či-
stilke strojev. V St. Paulu, Minn.,
jih je že nastavljenih več; v Mis-
souli, Mont., jih ima že zaposle-
nih 13.

NAZNANILLO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjam svo-
jih sorodnikom in prijateljem za-
lostno novice, da je preminul moj
ljubi soprog in oče

MARTIN KRESOVIČ

dne 27. aprila t. l. Vzrok smrti
razstrelba v rudniku v Hastings,
Colo.

Ranjki je bil rojen pred 29. leti
v Račici pri Novem gradu, Pri-
morsko, kjer zapušča mater, ene-
ga brata in pet sester, tukaj pa
enega brata neke v državi Wash-
ington in mene z dvema malima
otrokoma.

Hvala vsem, ki so ga spremili
k zadnjemu počitku in ki so me
tolžali in bridili urah. Ranjkega
priporočam vsem v dober spomin.

Tebi, ljubljeni soprog in skrbni
oče, pa kličemo zadnjikrat: Spa-
vaj sladko v tuji zemlji in večna
luč naj ti sveti!

Žalujoci ostali:
Antonija Kresovič, rojena Ladič,
soproga.

Anica, hčerka Frank, sinček.
Hastings, Colo., Box 43.

Rad bi izvedel za naslov MAR-
TINA REMŠAK. Doma je iz
Savinjske doline, občina Šo-
stanj, Stajersko. Prej je bival
v Sheboyganu, Wis., in zdaj je
neke v bližini Pittsburgha, Pa.
Prosimo enjene rojake, če kdo
ve za njegov naslov, da ga mi
naznani, ali naj se pa sam javi,
ker poročati mu imam nekaj
važnega. — Ferdinand Med-
ved, 330, Kentucky Ave., She-
boygan, Wis. (12-14-16)

PROŠNJA.

Spodaj podpisani se obračam
do vas, dragi rojaki, za kako ma-
lo pomoč v moji nesreči in za
vsak najmanjši dar se vam že na-
prej iskreno zahvaljujem. Mene
je pobilo dne 4. avgusta 1913 v
premogorovu v Sunnyside, Utah.
Zamalo mi je križ take hudo, da
ne bom mogel nikdar več hoditi,
ker noge so postale popolnoma
mrtve. Torej, dragi rojaki, usmi-
lite se me siromaka, večjega siro-
maka si skoro misliti ne morete
kot sem jaz. V starem kraju imam
ženo in tri otroke od 6 do 10 let
stare. Kar sem prejel od društev,
sem poslal domov in zdaj moram
pa že eno leto sam plačevati bol-
nišnico in zdravila, ki jih potre-
bujem. Ne preostaja mi drugega,
kot prositi usmiljene rojake, da
mi pomagajo. Priporočujoč se
vaši usmiljenosti, se vsem že na-
prej iskreno zahvaljujem.

Vaš nesrečni rojak
Anton Kosec,
St. Mark's Hospital,
Salt Lake City, Utah.
Uradno potrjeno dr. sv. Barbare
št. 282 NHL:
Luka Panian, predsednik.
Martin Panian, tajnik.
Ivan Žagar, računovodja.
(Pečat.) (2x 12&19-6)

STATE DEPARTMENT OF LABOR BUREAU OF INDUSTRIES AND IMMIGRATION

Žiti naseljenec in jim pomaga
Splošni narveti, pojasmila in po-
moč zastoj. V vseh jezikih. Po-
jasmila, tako postati državljani in
o državljanskih pravicah.

Pridite ali pokličite!
Newyorški urad: 200 Fifth Ave
Urad v Buffalo:
704 D. S. Morgan Building.

Zmaga.

Kadar se gre za potrebo, izbor-
no pivo in razne druge pijače, ka-
kor tudi lepo vrejena prenočišča
za potnike, takrat je zmaga vedno
na moji strani.

Moja dolgoletna skušnjava v nata-
karstvu in splošnem salonskem
delu jamči mojim prijateljem pr-
vo domačo potrebo.

Torej ako te muči žeja ali glad
in ako je srce otožno, pridi k meni
na kornar in postregel te bom prav
izvrstno.

John Balkovec Hotel
5400 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Dobrodošli pri prijateljih.

Slov. pevsko podporno društvo "ZVON" SEDEŽ V CLEVELAND (NEWBURG), OHIO.

URADNIKI:

Predsednik: JOŽEF BLATNIK, 3582 E. 82. St., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: GUST STRAJNER, 993 E. 63. St., Cleveland, Ohio.
Tajnik: ANDREW ŽAGAR, 3704 E. 78. St., Cleveland, Ohio.
Podtajnik: ANTON GORENC, 7728 Osage Ave., Cleveland, Ohio.
Blagajnik: MIKE VRČEK, 3684 E. 78. St., Cleveland, Ohio.
Zapisničarica: ROZI MAUER, 3522 E. 82. St., Cleveland, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

MARY GLIHA, 3806 E. 78. St., Cleveland, Ohio.
MARTIN MARTINŠEK, 3539 E. 81. St., Cleveland, Ohio.
FRANK VRČEK, 3684 E. 78. St., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI NADZORNIKI:

JOHN FONDA, 7825 Burke Ave., Cleveland, Ohio.
FRANCES ZABUKOVEC, 3684 E. 78. St., Cleveland, Ohio.

VRATAR:

LUDVIK GRUDEN, 3684 E. 78. St., Cleveland, Ohio

Seja se vrši prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri popoldne v Mike Plutevi dvo-
ranu, 3611 E. 81. St., Cleveland, Ohio.

Velika zaloga vina in žganja.

Belo vino, 50 galon je..... \$40.00
Rdeče vino, 50 galon je..... \$30.00
Brinjevec 4 galone sodček je \$17.00
Droznik, 4 galone sodček je \$13.00
Manje kakor 50 galon se mora plačati posoda.
Naročilo se more priloziti denar.
5308 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
MARILJA GRILL,
5308 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

Najstarejša slovensko-hrvatska trgovina z likery v Ameriki.

Mi vam nudimo našo zalogo najboljših likerjev po sledečih cenah:
Brinjevec, zaboj (6 steklenic)..... \$ 8.00
Brinjevec, zaboj (12 steklenic)..... 15.00
Tropinjevec, galona..... \$2.25, \$2.50, \$2.75 in 3.00
Tropinjevec, zaboj (6 steklenic)..... 5.50
Tropinjevec, zaboj (12 steklenic)..... 10.00
Slivovka galon..... \$2.75 in 3.00
Brinjevec, (posamezna steklenica)..... 1.50
Naš slavi "66" Pure Rye Whiskey, 7 let star
zaboj (6 steklenic)..... 6.00
zaboj (12 steklenic)..... 11.00
Concord vino, rdeče, berel..... \$32.00
Concord vino, rdeče, pol berela..... 10.00
Pri odjemu 5 in 10 galon, stane galona..... 50
Pri odjemu ene same galone pa..... 1.00
Belo vino, berel..... 38.00
Belo vino, pol berela..... 19.00
Pri odjemu 5 all 10 galon, stane galona..... 1.00
Pri odjemu ene same galone pa..... 1.25

Za posodo računamo sledeče cene: za 3, 4 in 4 1/2 galone sodčke 50
centov, za 5, 6 in 10 galon sodčke \$1.00 in za 25 galon (pol berela) \$1.50.
Berele pa damo zastoj.
Z naročilom pošljite vedno tudi Money Order ali pa bančni ček.
Za vse blago jamči

THE OHIO BRANDY DISTILLING COMPANY

6102-4 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.

Frank Petkovšek

Javni notar (Notary Public)

718-720 MARKET STREET
WAUKEGAN, ILL.

PRODAJA fina vina, izvrstne smotke,
patentirana zdravila.

PRODAJA vožnje listke vseh prekomor-
skih črt.

POŠILJA denar v stari kraj zanesljivo in
pošteno.

UPRAVLJA vse v notarski posel spada-
joča dela.

NOVO!

Naznanjam cenjenim rojakom
široj Ameriki, da imam sedaj v za-
logi zopet tri nove prave Kranjske
Columbia recorde (plošče).

E 3258 (Sem slovenska deklica
(Regiment po cesti gre

E 3259 (Vsi so prihajali, njega ni b'lo
(Divja rožica

E 3260 (Škrjanček po je žvrgoli
(Šliha sem ptičko pet')

Cena vsem trem \$2.25 pošiljam
po Expressu. Ako kdo želi da jih
odpošljem z obratno pošto, naj pri-
loži 15c

